

MONITOR DRUGSINCIDENTEN

TABELLENBOEK 2013

DISCLAIMER

De gegevens in dit tabellenboek beschrijven de drugsgelateerde gezondheidsincidenten die zijn gemeld door de deelnemende instanties in de MDI peilstationregio's. Deze regio's zijn zodanig gekozen dat zij indicatief zijn voor de landelijke situatie. Het tabellenboek geeft *geen* overzicht van *alle* drugsgelateerde gezondheidsincidenten in Nederland.

Het is niet toegestaan om zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs de informatie uit dit tabellenboek openbaar te maken, te kopiëren, te verspreiden of anderszins actie te ondernemen op basis van de informatie.

Trimbos-instituut

Utrecht 2014

Monitor
Drugs
Incidenten.nl

 Trimbos
instituut
Netherlands Institute of
Mental Health and Addiction

COLOFON

Projectleiding

Esther Croes

Auteurs

Esther Croes, Neeltje Vogels en Peggy van der Pol

Met dank aan

De medewerkers van alle deelnemende instanties

DIMS

Lotte Wijers

Henny Sinnema

Productie en omslagontwerp:

Canon Nederland N.V.

Trimbos-instituut

Da Costakade 45

Postbus 725

3500 AS Utrecht

T: 030-297 11 00

F: 030-297 11 11

© 2014, Trimbos-instituut, Utrecht.

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	5
2. Methoden	7
2.1 Peilstationsregio's	7
2.2 Verzamelde gegevens	8
2.3 Opmerkingen over interpretatie van de resultaten	8
2.4 Herkomst van de meldingen	9
3. Overzicht drugsincidenten 2013	13
3.1 Kenmerken geregistreerde incidenten 2013	13
3.2 Opvallende ontwikkelingen	17
4. Cannabis	21
4.1 Gebruik van cannabis in de algemene bevolking	21
4.2 Marktsituatie	21
4.3 Acute gezondheidsincidenten met cannabis, 2009-2013	22
5. Ecstasy	25
5.1 Gebruik van ecstasy in de algemene bevolking	25
5.2 Marktsituatie	25
5.3 Acute gezondheidsincidenten met ecstasy, 2009-2013	26
6. GHB	29
6.1 Gebruik van GHB in de algemene bevolking	29
6.2 Marktsituatie	29
6.3 Acute gezondheidsincidenten met GHB, 2009-2013	30
7. Cocaine-HCL	33
7.1 Gebruik van cocaine in de algemene bevolking	33
7.2 Marktsituatie	33
7.3 Acute gezondheidsincidenten met cocaine, 2009- 2013	34
8. Amfetamine	37
8.1 Gebruik van amfetamine in de algemene bevolking	37
8.2 Marktsituatie	37
8.3 Acute gezondheidsincidenten met amfetamine, 2009-2013	38
9. Opiaten	41
9.1 Gebruik van opiaten in de algemene bevolking	41
9.2 Marktsituatie	41
9.3 Acute gezondheidsincidenten met opiaten, 2009-2013	42

10. Paddo's	45
10.1 Gebruik van paddo's in de algemene bevolking	45
10.2 Marktsituatie	45
10.3 Acute gezondheidsincidenten met paddo's, 2009-2013	46
11. Gecombineerd drugsgebruik	49
11.1 Gecombineerd drugsgebruik in de algemene bevolking	49
11.2 Acute gezondheidsincidenten met gecombineerd drugsgebruik, 2009-2013	50
Gebruikte literatuur	53

1

Voorwoord

Dit tabellenboek brengt vijf jaar monitoren van gezondheidsbedreigende incidenten met drugs in kaart. De gegevens zijn op gestandaardiseerde wijze verzameld door verschillende medische instanties in acht regio's in Nederland. Zij zijn verenigd in de Monitor Drugsincidenten (MDI). Samen behandelden zij de afgelopen vijf jaar meer dan 12.000 patiënten met een medisch "drugsincident". Gevoegd bij de gegevens van het "Drugs Informatie en Monitorings Systeem" (DIMS), dat sinds 1992 de chemische en toxicologische aspecten van drugs onderzoekt, levert dit een uniek zicht op de acute gevaren en schade van drugsgebruik in Nederland. De gegevens zijn dan ook van groot belang om actief ingrijpen bij een direct risico voor de volksgezondheid mogelijk te maken en om op langere termijn beleidskeuzes te onderbouwen. Tenslotte is het brede netwerk van MDI en DIMS goed geschikt voor snelle informatie-uitwisseling en deskundigheidsbevordering.

Dankzij de nauwe banden tussen MDI en DIMS, de dataverzameling in acht indicatieve peilstationsregio's in het land en de bijdragen uit uiteenlopende medische hoeken (ambulancediensten, spoedeisende hulpafdelingen van ziekenhuizen, politieartsen en EHBO-dienstverleners op grootschalige evenementen), ontstaat een indicatief beeld van de drugsincidenten die zich in Nederland voordoen. De monitor geeft geen overzicht van *alle* drugsincidenten die in Nederland plaatsvinden en richt zich evenmin primair op acute gezondheidsverstoringen door gebruik van alcohol, al worden gegevens over alcoholgebruik wel verzameld als dit plaatsvond naast het gebruik van drugs. De geregistreerde incidenten kunnen zowel de direct toxische gevolgen betreffen van het gebruikte middel of een combinatie van middelen ('onwelwording' door intoxicatie), als (opzettelijke en onopzettelijke) ongelukken, in huiselijke kring, in het verkeer, en overige situaties die plaatsvinden terwijl de patiënt onder invloed van een middel is (ongevallen of trauma's).

Dit Tabellenboek is een **intern document**. Het is primair bedoeld om een gedetailleerd overzicht te genereren voor de deelnemende instanties en de opdrachtgever. Interpretatie van de tabellen vereist een zekere voorkennis van de opzet van de monitor en beperkingen van deze wijze van dataverzameling. Voor derden zonder voorkennis is de Factsheet MDI 2013 verschenen. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om het Tabellenboek verder te verspreiden zonder toestemming van de auteurs.

September 2014

Esther Croes, Neeltje Vogels & Peggy van der Pol

2

Methoden

2.1 Peilstationregio's

De MDI verzamelt continu anonieme gegevens over drugsincidenten in een aantal peilstationregio's binnen Nederland (tabel 2.1). De peilstationregio's zijn zodanig gekozen dat zij een voor Nederland indicatief beeld opleveren. Tussen 2009 en 2013 is het aantal peilstationregio's uitgebreid van vier naar acht. Naast informatie uit de acht peilstationregio's worden ook gegevens aangeleverd door organisaties die door het hele land de EHBO-post bemannen op grootschalige evenementen. Binnen de peilstationregio's nemen verschillende medische instanties deel: de afdeling spoedeisende hulp (SEH) van een (stads)ziekenhuis, een ambulancedienst en in een aantal regio's de politieartsen. Deze verschillende bronnen zien over het algemeen andersoortige incidenten, waardoor een vollediger beeld van de drugsgelateerde incidenten wordt verkregen.

Tabel 2.1 Deelnemende instanties

Regio	Instanties	Startjaar
Amsterdam	Onze Lieve Vrouwe Gasthuis RAV Agglomeratie Amsterdam ¹	2009
Brabant Zuidoost	Forensisch arts AGZ GGD Amsterdam Catharinaziekenhuis Eindhoven RAV Veiligheidsregio Brabant Zuidoost Forensisch arts GGD Brabant Zuidoost	2010
Enschede	Elkerliek Ziekenhuis Helmond Medisch Spectrum Twente Ambulance Oost	2012 2009
Gelderland Midden	Gelderse Vallei RAV Gelderland Midden Forensisch arts GGD Gelderland Midden	2011
Gelderland Zuid	UMC St. Radboud (vanaf 2011) Canisius Wilhelmina Ziekenhuis (tot 2011) RAV Gelderland Zuid	2009
Groningen	Universitair Medisch Centrum Groningen Ambulancezorg Groningen	2009
Purmerend/ regio Waterland	Waterlandziekenhuis RAV Agglomeratie Amsterdam ¹ Forensisch arts AGZ GGD Amsterdam	2010
Rotterdam	Ambulancezorg Rotterdam Rijnmond Forensisch arts Rotterdam-Rijnmond (FARR)	2011
Overige ziekenhuizen	Rode Kruis Ziekenhuis Beverwijk Tergooiziekenhuizen Blaricum / Hilversum	2012 2012
Niet regio-gebonden		
EHBO-posten op grootschalige evenementen	Educare (tot 2012) Event Medical Service Stichting Emergency Team Limburg Stichting Total Medical Support KNV EHBO Arnhem-Presikhaaf Medic & Event Support Medevent Medical Assistance International (MAI) Evenementen Hulpverlening en Dienstverlening (EHD)	2009 2009 2010 2011 2011 2011 2012 2013 2013

¹ De gegevens van de deelnemende ambulancediensten Amsterdam en Purmerend (RAV Agglomeratie Amsterdam) zijn over 2012 en 2013 niet beschikbaar en worden vanwege de uniformiteit ook niet over de andere jaren vermeld.

2.2 Verzamelde gegevens

Een *drugsgelateerd incident* is in deze monitor gedefinieerd als:

een acute gezondheidsverstoring waarvoor medische hulp wordt gezocht en waarbij de patiënt onder invloed is van drugs. De gezondheidsverstoring kan een lichamenlijk of psychisch effect van de *intoxicatie* (of van onthouding) zijn, maar ook een *trauma* (lichamenlijk letsel) dat is opgelopen terwijl de patiënt onder invloed van drugs verkeerde.

Drugs zijn gedefinieerd als:

illegale psychoactieve middelen die vanwege hun verdovende, stimulerende of hallucinogene werking voor recreatieve doeleinden worden gebruikt. Hoewel niet illegaal worden ook stimulerende energiedranken, of 'energizers', meegerekend.

De behandelaar (spoedeisende hulp arts, ambulanceverpleegkundige, politiearts, geschoolde hulpverlener op de EHBO-post van een grootschalig evenement) zal de *mate van intoxicatie* inschatten aan de hand van de volgende definities:

Licht: goed aanspreekbaar, gebruik merkbaar;

Matig: onvoldoende aanspreekbaar, duidelijk onder invloed;

Ernstig: niet aanspreekbaar wegens (sub)comateuze toestand of geagiteerd/ agressief gedrag, eventueel in combinatie met gestoorde vitale parameters (temperatuur, pols, bloeddruk).

De mate van intoxicatie wordt in dit Tabellenboek alleen gegeven voor de incidenten waar slechts één drug is gebruikt (al dan niet met alcohol) en voor de niet nader uitgesplitste groep 'combinatiegebruik' (meerdere drugs, eventueel ook met alcohol). Bij gebruik van meerdere drugs is de bijdrage van elke middel apart aan de mate van intoxicatie niet te bepalen.

De deelnemende instanties verzamelen, naast een aantal persoonskenmerken (leeftijd, geslacht), informatie over de gebruikte drug(s), de eventuele combinatie met alcohol, de mate van intoxicatie, het type incident (intoxicatie of trauma), de setting waarin het incident plaatsvond en het vervolgtraject. De dataverzameling is gebaseerd op zelfrapportage door de patiënt of diens omgeving, en op de klinische blik van de behandelaar. Toxicologische confirmatie is geen vast onderdeel van de procedure, maar wordt wel sporadisch door de behandelaar verricht. Een beperking van zelfrapportage is dat de verkregen informatie, zeker in het geval van alcohol en drugs, zal leiden tot een zekere mate van onderrapportage.

Alle afzonderlijke meldingen worden in één centrale database opgeslagen. De data in de database zijn anoniem. Dubbele meldingen (bijvoorbeeld wanneer een individu door de ambulance naar het ziekenhuis wordt gebracht) worden voor zover mogelijk opgespoord en geteld als één incident.

2.3 Opmerkingen over interpretatie van de resultaten

Dit tabellenboek bevat cijfers over de periode 2009 - 2013.

- In 2013 leverden 29 medische instanties uit 8 peilstationregio's informatie aan, een toename ten opzichte van de start in 2009 (11 instanties uit 4 regio's). In 2012 en 2013 ontbreken gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend vanwege de overgang naar een ander ambulanceregistratiesysteem. Om vergelijking over de jaren mogelijk te maken zijn de incidenten uit voorgaande jaren van deze instanties hier evenmin opgenomen.
- De toename van het aantal deelnemers gaat gepaard met een toename van het absolute aantal incidenten. Voor de interpretatie van trends zijn daarom de resultaten waar mogelijk in percentages weergegeven.
- Waar meer dan 95% van alle antwoorden bekend is worden '**valide percentages**' gegeven (de percentages zijn hier berekend over deze bekende antwoorden). Wanneer minder dan 95% van de antwoorden bekend is, wordt ook de categorie 'overig/onbekend' gebruikt.

- In de gemelde incidenten wordt een **oorzakelijk verband** tussen het gebruik van drugs en de gezondheidsverstoring (het incident) wel vermoed maar niet bewezen. Het vermoeden is sterker naarmate de intoxicatie ernstiger is.
 - Het kan echter worden betwijfeld of er een relatie bestaat tussen sommige (lichte) drugsintoxicaties en vaak voorkomende klachten als algehele malaise, misselijkheid, duizeligheid, desoriëntatie. De patiënt ervaart dit verband zelf vaak wel, en meldt zich bij de hulpverlenende instantie juist met het verhaal dat de gezondheidsverstoring is opgetreden na gebruik van een middel.
 - Bij de traumata wordt aangenomen dat gebruik van drugs indirect mee kan spelen in het oplopen van een lichamelijk trauma. Een gedragsverandering die resulteert uit het onder invloed zijn van drugs (verminderde alertheid, of juist prikkelbaarheid en toegenomen agressie) kan de kans op een ongeval vergroten.
- De monitor verzamelt uitsluitend gegevens over acute gezondheidsincidenten met drugs. Als er naast drugs ook **alcoholgebruik** wordt gemeld is deze informatie in een aparte variabele opgenomen. Incidenten met uitsluitend alcohol worden niet met deze monitor geregistreerd.
- '**Cocaine**' is onderverdeeld in basecoke (cocaine base, of rookbare cocaine, de vorm die met name wordt gebruikt door problematisch drugsgebruikers) en cocaine hydrochloride (cocaine-HCl of snuifcoke, geassocieerd met 'recreatief' drugsgebruik). In de praktijk zal een hulpverlener dit onderscheid niet altijd kunnen maken.
- De term '**paddo's**' wordt gebruikt voor verschillende illegale paddenstoelen die de werking van het bewustzijn beïnvloeden. De legale alternatieven heten truffels, sclerotia of tripknollen. In de praktijk blijken hulpverleners het onderscheid moeilijk te kunnen maken, zodat al deze middelen hier in één categorie worden behandeld.
- De variabele '**vervolgtraject**' geeft aan waarheen de patiënt is doorverwezen na eerste medische hulp. Het vervolgtraject 'behandeling ziekenhuis' loopt uiteen van beoordeling en geruststelling op de spoedeisende hulp (bijvoorbeeld na verwijzing door de ambulance of een EHBO-post op een evenement), opname op de spoedeisende hulp voor enkele uren observatie, tot meerdaagse opname en behandeling op een klinische afdeling of de intensive care.
- De variabele '**toerist**' betreft buitenlanders die voor toeristische doeleinden naar Nederland zijn gekomen. Uit de verzamelde gegevens blijkt deze variabele een belangrijke verklaring te zijn voor de verschillen in incidenten tussen Amsterdam en andere peilstationregio's. Hiermee moet bij de interpretatie van de gegevens rekening worden gehouden.

2.4 Herkomst van de meldingen

In 2013 werden door de verschillende instanties tezamen 3.481 unieke drugsincidenten gemeld. In 2009, het eerste jaar van de monitor, werden er in totaal 1.664 unieke incidenten gemeld, in 2010 1.733 en in 2011 2.311 en in 2012 2.963. Deze totale aantallen zijn zonder de gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend. De aantallen over de jaren zijn niet met elkaar vergelijkbaar omdat het aantal deelnemende instanties in de loop van de jaren is toegenomen (zie tabel 2.1).

Er bestaan tussen de regio's grote verschillen in het absolute aantal gemelde incidenten. Tussen 2009 en 2011 leverde de regio Amsterdam de grootste bijdrage. Tabel 2.2 toont dat tussen 2009 en 2013 de bijdrage van de overige regio's is toegenomen waardoor een evenwichtiger beeld ontstaat. In 2012 en 2013 leverde van alle regio's Rotterdam de meeste incidenten. De regio's verschillen onderling in de verdeling van gebruikte middelen. Dit kan een vertekening geven van de kenmerken die hier worden beschreven voor incidenten met de verschillende drugs.

Tabel 2.2 Regionale verdeling drugsincidenten. Peiljaren 2009-2013

	2009 n=1664	2010 n=1733	2011 n=2311	2012 n=2963	2013 n=3481	<i>absoluut aantal incidenten</i>
<i>Regio</i>						
Amsterdam	38	21	15	12	10	2008
Brabant-Zuidoost	-	4	4	9	8	713
Enschede	5	6	2	6	6	633
Gelderland-Midden	-	1	10	9	7	742
Gelderland-Zuid	9	6	5	5	5	681
Groningen	1	2	2	2	2	206
Purmerend	-	<1	1	1	<1	53
Rotterdam	-	-	14	15	15	1300
Overige ziekenhuizen	-	-	<1	1	<1	39
<i>Niet regio- gebonden</i>						
EHBO-posten grootschalige evenementen	47	59	47	43	46	5777
<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>		12.252

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 2.3 toont dat het aantal drugsincidenten dat door de verschillende diensten wordt gezien uiteenloopt. Omdat ook de aard van de incidenten verschilt tussen de medische diensten, onder meer in ernst van de intoxicatie en type gebruikte drug, worden de resultaten, waar dat relevant is, uitgesplitst naar dienst.

Tabel 2.3 Drugsincidenten per dienst. Peiljaren 2009-2013

	2009 n=1664	2010 n=1733	2011 n=2311	2012 n=2963	2013 n=3481	<i>absoluut aantal incidenten</i>
<i>Dienst</i>						
Ambulances	7	10	27	28	27	2705
Ziekenhuizen	38	20	12	15	17	2285
Politieartsen	7	10	14	14	10	1385
EHBO-posten grootschalige evenementen	47	59	47	43	46	5777
<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>		12.152

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 2.4 geeft inzicht in de absolute aantallen geregistreerde incidenten waar dit Tabellenboek op is gebaseerd. In de vijf jaar dat de Monitor loopt, is op gestandaardiseerde wijze informatie verzameld van 12.152 gezondheidsincidenten.

Tabel 2.4 **Gemelde incidenten naar gebruikte drug over alle diensten, 2009-2013**

	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal
Cannabis	473	289	324	408	452	1946
Ecstasy	342	542	670	902	1112	3568
GHB	253	238	355	474	502	1822
Cocaine-HCl	98	100	159	242	242	841
Amfetamine	42	65	71	128	143	449
Opiaten	34	35	77	59	99	304
Basecoke ¹	19	9	8	10	13	59
Paddo's/truffels	23	16	14	26	28	107
Ketamine ¹	7	13	11	13	23	67
LSD ¹	2	2	4	1	10	19
Andere/onbekende drug	72	94	200	188	218	772
Combinatie van drugs	299	330	418	512	639	2198
<i>Totaal</i>	<i>1664</i>	<i>1733</i>	<i>2311</i>	<i>2963</i>	<i>3481</i>	<i>12.152</i>

In absolute aantallen. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

3

Overzicht drugsincidenten 2013

3.1 Kenmerken geregistreerde incidenten 2013

Deze tabel beschrijft de geregistreerde incidenten in 2013. Deze gegevens zijn niet te extrapoleren naar heel Nederland. De kenmerken van deze gevallen hangen nauw samen met de keuze voor peilstationregio's en de mate waarin de regio's zijn vertegenwoordigd binnen de diensten.

Tabel 3.1 Overzicht totaal aantal gemelde incidenten in de peilstationregio's, per dienst. Peiljaar 2013

	Ambulances N=947	SEH ziekenhuizen N=583	Politieartsen N=341	EHBO feesten N=1610
Geslacht				
Man	72	78	87	60
Vrouw	28	22	13	40
Leeftijd				
0-24 jaar	37	39	27	67
25+ jaar	63	61	73	33
Mate van intoxicatie				
Licht	27	32	53	70
Matig	52	37	39	25
Ernstig	21	31	8	5
Type incident¹				
Intoxicatie	94	85	90	100
Trauma	6	15	10	0
Vervolgtraject				
Naar huis	18	65	11	96
Behandeling ziekenhuis				
<i>Behandeling SEH</i>	69	11	1	1
<i>Opname ziekenhuis</i>	3	21	3	0,2 (3 patiënten)
Insluiting politiecel	0	0	80	0
Overleden	0,1 (1 patiënt)	0,3 (2 patiënten)	2 (8 patiënten)	0,1 (2 patiënten)
Overig/onbekend	10	3	3	3
Combinatie van drugs				
Ja	18	28	19	15
Nee	82	72	81	85
Combinatie met alcohol				
Ja	41	53	42	43
Nee	22	36	40	57
Onbekend	37	11	18	0
Toerist				
Ja	1	20	3	13
Nee	28	63	41	87
Onbekend	71	17	57	0

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. ¹ Valide percentages weergegeven (percentage bekend >95%).

Tabel 3.2 Percentage incidenten naar gebruikte drug, per dienst. Peiljaar 2013

	Ambulances N=947	SEH ziekenhuizen N=583	Politieartsen N=341	EHBO feesten N=1610
Cannabis	18	22	19	6
Ecstasy	6	7	4	62
GHB	20	18	15	10
Cocaïne-HCl	10	7	24	1
Amfetamine	4	3	6	4
Opiaten	7	2	7	0
Basecoke ¹	1	1	<1	0
Paddo's/truffels	1	2	3	0
Ketamine ¹	<1	1	<1	1
LSD ¹	<1	1	1	0
Andere/onbekende drug	14	9	2	2
Combinatie van drugs	18	28	19	15
<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

In percentages. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. Het gaat in alle gevallen om gebruik van een enkele drug (met of zonder alcohol), behalve in de categorie "combinatie van drugs". ¹ Vanwege kleine aantallen dienen gegeven percentages voor basecoke, ketamine en LSD voorzichtig geïnterpreteerd te worden.

Tabel 3.2 toont (voor het jaar 2013) dat de diensten in verschillende mate te maken hebben met bepaalde middelen. EHBO's op feesten zien vaak patiënten na gebruik van ecstasy. Politieartsen hebben relatief vaak te maken met een gezondheidsincident na gebruik van snuifcocaïne. De verdeling binnen de dienst van gesignaleerde drugs hangt echter ook samen met de vertegenwoordiging van de verschillende regio's binnen de dienst, zie daarvoor **tabel 3.3**. Uit die tabel blijkt bijvoorbeeld dat GHB een grote rol speelt buiten de Randstad en snuifcocaïne daarbinnen.

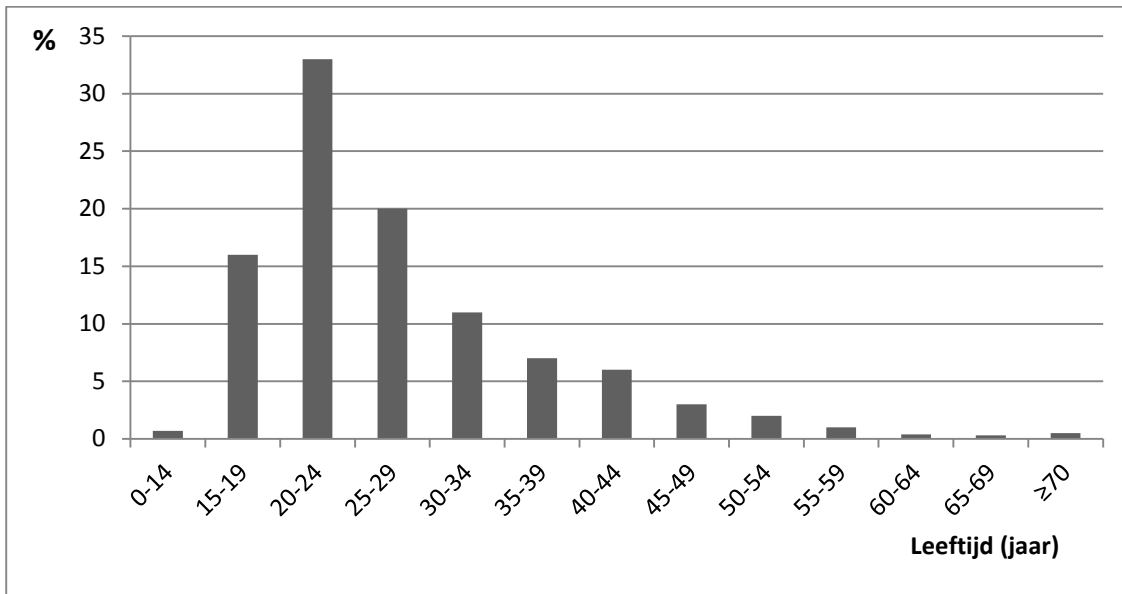
Tabel 3.3 Percentage incidenten naar gebruikte drug, per regio. Peiljaar 2013

	Amsterdam N=332	Brabant- Zuidoost N=283	Enschede N=213	Gelderland- Midden N=246	Gelderland- Zuid N=186	Groningen N=61	Purmerend N=12	Rotterdam N=524	Overige deelnemers* N=14
Cannabis	38	10	16	8	20	16	0	21	0
Ecstasy	6	3	5	9	6	10	33	6	0
GHB	8	39	24	29	16	13	17	9	29
Cocaïne-HCl	14	6	9	7	13	8	17	17	14
Amfetamine	1	4	2	7	7	3	8	5	7
Opiaten	3	1	3	9	4	2	0	9	0
Basecoke ¹	<1	0	1	1	2	0	0	1	7
Paddo's/truffels	4	1	0	0	<1	2	0	2	0
Ketamine ¹	<1	<1	0	<1	0	3	0	<1	0
LSD ¹	1	<1	<1	0	0	2	0	1	0
Andere/onbekende drug	3	15	16	7	8	7	8	14	0
Combinatie van drugs	21	21	24	23	25	34	17	16	43
<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

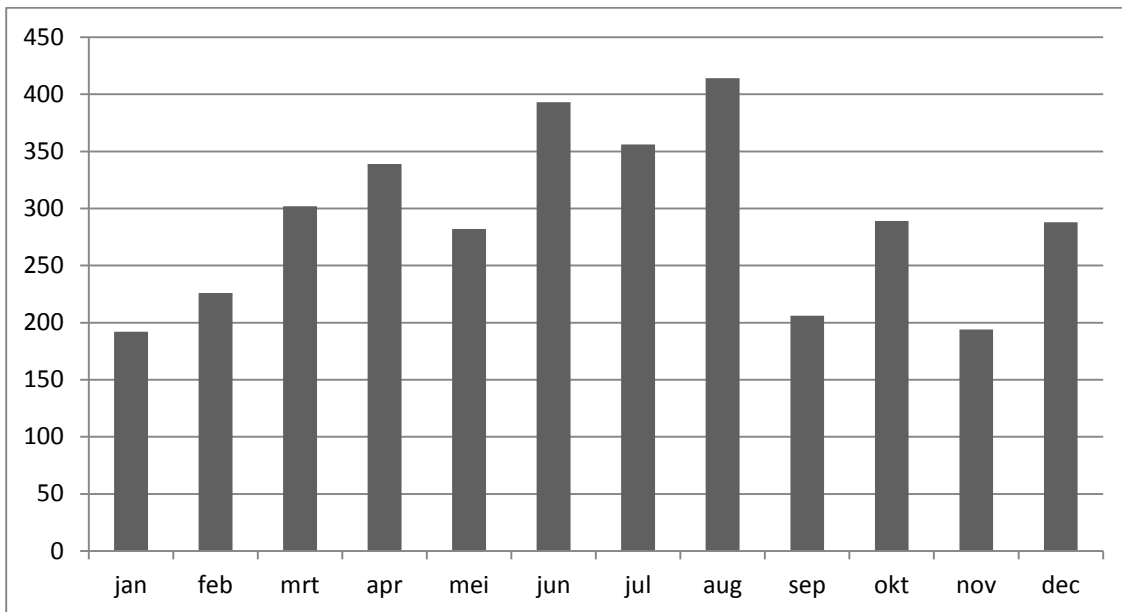
In percentages. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. Voor de niet-regiogebonden EHBO's op feesten zie tabel 3.3. Vanwege uniformiteit met de andere regio's worden ook voor Purmerend, Groningen en de overige deelnemers percentages gepresenteerd, al zijn de absolute aantallen beperkt.

*overige deelnemers zijn het Rode Kruis ziekenhuis Beverwijk en de Tergooiziekenhuizen Blaricum/ Hilversum.

Figuur 3.1 Leeftijdsverdeling gemelde incidenten, over alle drugs en alle diensten. Peiljaar 2013.*

Figuur 3.2 Aantal meldingen per maand, over alle drugs en alle diensten. Peiljaar 2013.*

*Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

3.2 Opvallende ontwikkelingen

Mate van intoxicatie

Een opvallende ontwikkeling van de afgelopen jaren is een toename van de mate van intoxicatie van patiënten die zich voor hulp bij een medische dienst melden. De toename was het meest opvallend van 2009 tot en met 2012 en vlakke af in 2013 (tabellen 3.5 en 3.6). In 2013 had de helft van de 3481 geregistreerde patiënten geregistreerde een lichte intoxicatie, 35% had een matige intoxicatie en 14% een ernstige intoxicatie.

- Vrouwen hadden vaker een lichte intoxicatie (60%) dan mannen (46%).
- De zwaarste intoxicaties werden gezien bij patiënten van 35 jaar of ouder; 18% van de 621 personen in deze categorie hadden een ernstige intoxicatie. Van de 47 in 2013 geregistreerde kinderen van 0-15 jaar had 15% een ernstige intoxicatie (figuur 3.3).
- Een derde van de patiënten met een ernstige intoxicatie in 2013 had een combinatie van drugs (≥ 2 illegale middelen) gebruikt.
- In 2013 werden door de deelnemende diensten 13 patiënten gemeld die waren overleden aan de acute gevolgen van drugsgebruik; één trauma (val onder invloed van cocaïne), twee suïcides en een derde patiënt met sterke verdenking op suïcide, één patiënt met een overdosis heroïne en cocaïne, twee gevallen door amfetamine, drie door cocaïne, twee door ecstasy en een laatste door multidruggebruik.

Tabel 3.5 Mate van intoxicatie bij alle gemelde incidenten, per dienst. Peiljaar 2009-2013.

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Licht	19	16	18	23	27
	Matig	47	47	59	52	52
	Ernstig	35	37	23	25	21
		(N=113*)	(N=177)	(N=607*)	(N=734*)	(N=946*)
SEH ziekenhuizen	Licht	55	54	35	32	32
	Matig	26	27	33	37	37
	Ernstig	19	19	32	32	31
		(N=638)	(N=351*)	(N=270)	(N=441*)	(N=583)
Politieartsen	Licht	50	14	37	43	53
	Matig	30	55	47	44	39
	Ernstig	20	31	16	13	8
		(N=123)	(N=177)	(N=325*)	(N=409*)	(N=338*)
EHBO feesten	Licht	83	81	78	71	70
	Matig	13	16	17	22	25
	Ernstig	4	3	5	7	5
		(N=789)	(N=993*)	(N=1026*)	(N=1259*)	(N=1610)

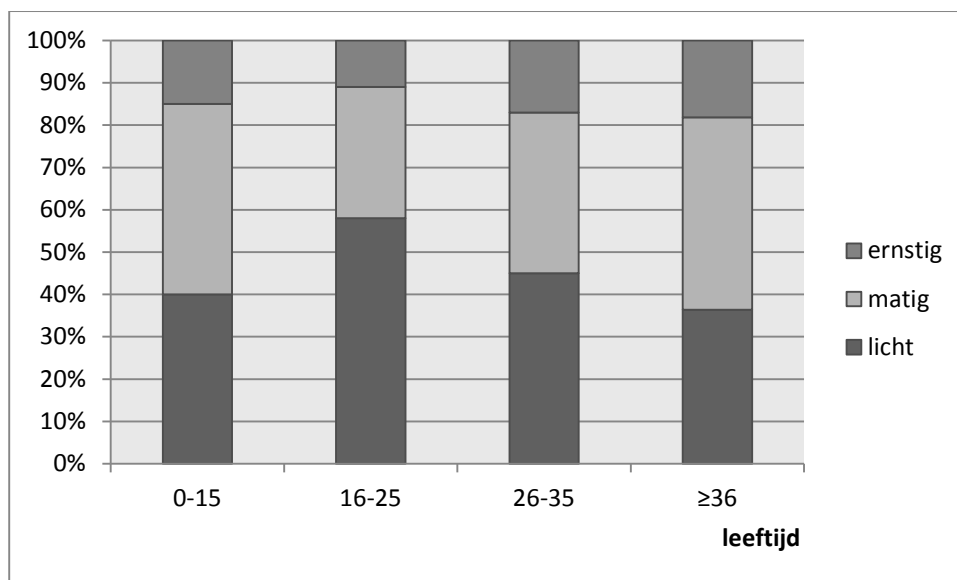
In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. *ontbrekende waarden voor mate van intoxicatie zijn niet opgenomen.

Tabel 3.6 Mate van intoxicatie bij alle gemelde incidenten, per middel. Peiljaar 2009-2013.

		2009	2010	2011	2012	2013
Cannabis	Licht	74	70	58	58	59
	Matig	21	21	32	33	36
	Ernstig	5	9	10	9	5
		(N=473)	(N=287*)	(N=319*)	(N=392*)	(N=450*)
Ecstasy	Licht	88	90	84	73	72
	Matig	9	9	13	23	23
	Ernstig	3	1	4	4	5
		(N=342)	(N=524*)	(N=645*)	(N=897*)	(N=1112)
GHB	Licht	49	32	22	25	27
	Matig	27	42	46	41	38
	Ernstig	24	26	32	35	36
		(N=253)	(N=233*)	(N=329*)	(N=432*)	(N=502)
Cocaine-HCl	Licht	51	40	33	38	46
	Matig	39	46	51	49	40
	Ernstig	10	14	17	13	13
		(N=98)	(N=100)	(N=156*)	(N=227*)	(N=241*)
Combinatie van drugs	Licht	51	42	37	31	34
	Matig	27	38	43	40	45
	Ernstig	21	19	20	29	21
		(N=299)	(N=323*)	(N=397*)	(N=485*)	(N=639)

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overall exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. *enkele waarden voor mate van intoxicatie ontbreken. Zie tabel X.5 in volgende hoofdstukken voor weergave van alle afzonderlijke middelen per dienst.

Figuur 3.3 Mate van intoxicatie naar leeftijd, 2013

Nieuwe psychoactieve stoffen (NPS)

- Naast de 'traditionele' drugs komen steeds vaker zogenaamde 'smartdrugs' of 'herbals' en nieuwe psychoactieve stoffen (NPS) op de markt. NPS imiteren de psychoactieve effecten van 'traditionele' drugs en zijn onder andere te koop via internet. Voorbeelden zijn methoxetamine, methylon, benzofury (6-APB) en 4-fluoramfetamine (4-FA).. Het Meldpunt Nieuwe Drugs monitort de opkomst en verspreiding van deze nieuwe stoffen.
- Het gebruik van NPS in Nederland lijkt zowel in het uitgaansleven als in de harddrugscene beperkt. Zo betrof bij het DIMS in 2013 slechts een klein percentage (2%) van de ingeleverde monsters een NPS, 4-FA kwam het meest voor.
- In andere Europese landen is echter sprake van een snelle ontwikkeling. Via het Early Warning System (EWS) werden in 2013 81 NPS voor het eerst aangemeld.
- Ook het aantal gemelde incidenten onder invloed van NPS is in Nederland beperkt, al is een duidelijke stijging te signaleren: van geen enkel incident na inname van NPS in 2009 tot 23 incidenten in 2013. Dat komt mede omdat de veelheid aan nieuwe stoffen nauwelijks is bij te houden door de medische wereld en NPS dus regelmatig niet herkend zullen worden.
- In 2013 bestond de grootste groep (17 meldingen) uit 4-FA intoxicaties. Deze 4-FA gebruikers namen vaak tegelijkertijd ook andere drugs (ecstasy, amfetamine). Het effect van 4-FA lijkt op MDMA en combinatiegebruik met ecstasy en amfetamine kan de effecten oncontroleerbaar versterken.

Cannabis is afkomstig van de plant *Cannabis sativa*. De belangrijkste verschijningsvormen van cannabis op de gebruikersmarkt zijn 'wiet' (of marihuana, de gedroogde vrouwelijke bloemtoppen van de plant) en 'hasj' (geperste en geconcentreerde vorm uit de hars van de bloemen en de bovenste bladeren). De sterkte van cannabis wordt bepaald door de hoeveelheid THC (delta-9-TetraHydroCannabinol). Daarnaast speelt waarschijnlijk de stof CBD (cannabidiol) een rol bij het gezondheidsrisico van cannabis. CBD beïnvloedt het effect van THC en werkt vermoedelijk beschermend tegen (acute) psychotische effecten (Niesink and Van Laar, 2012). CBD is uit de Nederlandse wiet vrijwel geheel verdwenen, waardoor 'nederwiet' riskanter kan zijn dan buitenlandse hasj.

De acute ongewenste psychische effecten van cannabis zijn niet goed voorspelbaar en bestaan uit veranderingen in gevoel, perceptie, denkvermogen en psychomotorische functies. De acute fysiologische effecten zijn dosisafhankelijk en omvatten een verhoogde hartslag, hypotensie, tremoren, spierzwakte en bronchodilatatie.

4.1 Gebruik van cannabis in de algemene bevolking

Het Nationaal Prevalentie Onderzoek van 2009 levert de meest recente cijfers over het gebruik van cannabis in de algemene bevolking (van Rooij et al., 2011). Het recente gebruik geeft het aantal mensen aan dat het afgelopen jaar wel eens heeft geblowd, het actuele gebruik is het aantal mensen dat de afgelopen maand blowde.

- In 2009 lag het recente gebruik van cannabis onder mensen van 15-64 jaar in Nederland op 7,0%; het actuele gebruik op 4,2%.
- Consumptie van cannabis was het hoogst onder jongeren en jongvolwassenen (15-24 jaar). Het recente gebruik in deze groep lag in 2009 op 16,1% en het actuele gebruik op 8,3%.
- Meer mannen dan vrouwen gebruiken cannabis.

4.2 Marktsituatie

De THC-monitor, ondergebracht bij het Trimbos-instituut, onderzoekt jaarlijks het THC-gehalte van de verschillende cannabisproducten die in Nederlandse coffeeshops worden verkocht (Rigter en Niesink, 2014).

- Nederwiet is het meest gebruikte cannabisproduct in Nederland en bevatte in 2013 gemiddeld 14,6% THC (vergelijkbaar met 2012: 13,5%). In de jaren daarvoor lag het percentage tussen de 15-18% THC.
- Het THC gehalte van geïmporteerde wiet ligt een stuk lager en schommelde de afgelopen jaren tussen 5-10%.
- Hasj is een geconcentreerd product en bevat daarom gemiddeld hogere concentraties THC dan wiet (geïmporteerde hasj bevat gemiddeld 16,8% THC en nederhasj gemiddeld 20,4%).
- In nederwiet zit vrijwel geen CBD (0,3%); de in Nederland verkochte, geïmporteerde hasj bevat gemiddeld 7% CBD.
- Een gram nederwiet kostte in 2013 ongeveer € 9,50.

4.3 Acute gezondheidsincidenten met cannabis, 2009-2013

In 2013 werd cannabisgebruik gemeld bij 615 van de 3.481 geregistreerde incidenten. In 452 gevallen was cannabis de enige gebruikte drug.

Tabel 4.1 Aantal gemelde incidenten met cannabis per dienst, 2009-2013

	Ambulances	SEH ziekenhuizen	Politieartsen	EHBO feesten
<i>Cannabis totaal</i>	542	1049	369	525
Cannabis als enige drug	430	860	270	386
Cannabis in combinatie met andere drug(s)	112	189	99	139

Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 4.2 Kenmerken gemelde incidenten met cannabis als enige drug per dienst, 2009-2013

	Ambulances N=430	SEH ziekenhuizen N=860	Politieartsen N=270	EHBO feesten N=386
Geslacht				
Man	71	73	87	63
Vrouw	29	27	13	37
Leeftijd¹				
0-24 jaar	55	44	43	59
25+ jaar	45	56	57	41
Mate van intoxicatie				
Licht	50	65	43	88
Matig	40	26	44	10
Ernstig	6	9	12	1
Onbekend	4	0	1	1
Type incident				
Intoxicatie	94	76	89	96
Trauma	6	24	11	4
Vervolgtraject				
Naar huis	40	83	7	97
Behandeling ziekenhuis	45 ²	15 ³	1	1
Insluiting politiecel	0	0	80	0
Overleden	0	0 (1 patiënt) ⁴	0 (1 patiënt) ⁴	0
Overig/onbekend	16	3	11	3
Combinatie met alcohol				
Ja	45	44	67	76
Nee	34	48	30	24
Onbekend	20	7	2	<1
Toerist⁵				
Ja	3	63	9	20
Nee	35	34	25	75
Onbekend	62	3	67	5

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. ¹Valide percentages weergegeven (percentage bekend >95%). ²Inclusief behandeling op SEH, opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname. ³Omvat opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname. ⁴Twee patiënten zijn overleden; het betreft een suicide onder invloed van cannabis en een ongelukkige fatale val waarbij de patiënt onder invloed van cannabis verkeerde.

Tabel 4.3 Aandeel van incidenten met cannabis als enige drug op het totaal in de dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Absoluut	16/114	18/177	88/623	136/844	172/947
	Aandeel binnen dienst	14%	10%	14%	16%	18%
SEH ziekenhuizen	Absoluut	347/638	161/353	102/270	121/441	129/583
	Aandeel binnen dienst	54%	46%	38%	27%	22%
Politieartsen	Absoluut	34/123	42/177	60/327	71/417	63/341
	Aandeel binnen dienst	28%	24%	18%	17%	19%
EHBO feesten	Absoluut	76/789	68/1026	74/1091	80/1261	88/1610
	Aandeel binnen dienst	10%	7%	7%	6%	6%

De absolute aantallen zijn de aantallen gemelde incidenten met cannabis als enige drug (vóór de schuine streep) en het totaal aantal gemelde incidenten in het betreffende jaar binnen de dienst (ná de schuine streep). Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 4.4 Aandeel van incidenten met cannabis als enige drug op het totaal in de regio, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Amsterdam	Absoluut	345/624	157/355	119/344	119/353	127/332
	Aandeel binnen regio	55%	44%	35%	34%	38%
Brabant-Zuidoost	Absoluut		1/71	4/102	18/257	28/283
	Aandeel binnen regio		1%	4%	7%	10%
Enschede	Absoluut	23/89	35/110	13/45	26/176	33/213
	Aandeel binnen regio	26%	32%	29%	15%	16%
Gelderland-Midden	Absoluut		3/23	38/220	45/253	20/246
	Aandeel binnen regio		13%	17%	18%	8%
Gelderland-Zuid	Absoluut	28/143	22/111	18/106	17/135	37/186
	Aandeel binnen regio	20%	20%	17%	13%	20%
Groningen	Absoluut	1/19	2/31	4/50	5/45	10/61
	Aandeel binnen regio	5%	6%	8%	11%	16%
Purmerend	Absoluut		1/6	3/14	3/21	0/12
	Aandeel binnen regio		17%	21%	14%	0%
Rotterdam	Absoluut			48/330	94/446	109/524
	Aandeel binnen regio			15%	21%	21%

Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. Voor de niet-regiogebonden EHBOs op feesten zie tabel 4.3.

Tabel 4.5 Mate van intoxicatie bij incidenten met cannabis als enige drug, per dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Licht	31	72	47	58	51
	Matig	63	22	42	37	44
	Ernstig	6	6	11	5	5
		(N=16)	(N=18)	(N=85*)	(N=121*)	(N=171*)
SEH ziekenhuizen	Licht	71	78	53	48	58
	Matig	22	14	33	36	34
	Ernstig	7	8	14	16	8
		(N=347)	(N=161)	(N=102)	(N=121)	(N=129)
Politieartsen	Licht	68	10	42	44	53
	Matig	29	60	47	46	39
	Ernstig	3	31	12	10	8
		(N=34)	(N=42)	(N=60)	(N=70)	(N=62*)
EHBO feesten	Licht	97	89	92	85	81
	Matig	3	11	6	13	18
	Ernstig	0	0	3	3	1
		(N=76)	(N=66*)	(N=72*)	(N=80)	(N=88)

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. Let op: omwille van de uniformiteit wordt de verdeling van de mate van intoxicatie overal in percentages gegeven, ook al is dat bij kleine absolute aantallen minder logisch. *ontbrekende waarden voor mate van intoxicatie zijn niet opgenomen.

5

Ecstasy

De werkzame stof in ecstasy (of XTC) is 3,4-methylenedioxy-methamfetamine (MDMA). Naast, of in plaats van, MDMA worden soms ook andere, vaak op MDMA gelijkende stoffen, verwerkt in ecstasy. Ecstasy verschijnt op de markt vooral in tabletvorm ('pillen') en is daarnaast in omloop als capsule en poeder. Tabletten bestaan in zeer veel verschillende kleuren en vormen en zijn vaak voorzien van een logo. MDMA kent twee soorten effecten. Enerzijds werkt het entactogeen (verliefd, warm, euforisch gevoel), anderzijds stimulerend. MDMA is verwant aan amfetamine en heeft neurotoxische eigenschappen. De neurotoxiciteit wordt beïnvloed door de hoeveelheid en frequentie van gebruik. Onder de acute ongewenste psychische effecten van MDMA vallen ondermeer psychosen en paniekaanvallen. De acute fysiologische effecten zijn onder andere hyperthermie en hartritme stoornissen. Ecstasy kan een acute opwindingsstoestand veroorzaken.

5.1 Gebruik van ecstasy in de algemene bevolking

De meest recente cijfers over het gebruik van ecstasy in de algemene bevolking van 15-64 jaar zijn gemeten in het Nationaal Prevalentie Onderzoek van 2009 (van Rooij et al., 2011). Het recente gebruik geeft het aantal mensen aan dat het afgelopen jaar wel eens ecstasy heeft geslikt. Met actueel gebruik wordt het aantal mensen bedoeld dat de afgelopen maand ecstasy heeft gebruikt.

- In 2009 lag het recente gebruik van ecstasy onder 15–64-jarigen in Nederland op 1,4%; het actuele gebruik was 0,4%.
- Meer mannen dan vrouwen gebruiken ecstasy.
- Ecstasy is een populaire drug in het uitgaanscircuit, met name in de dance-scene.

5.2 Marktsituatie

Sinds 1992 onderzoekt het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) de samenstelling van ecstasy op de Nederlandse markt.

- Na een 'dip' in de ecstasymarkt in 2008-2009, waarin een relatief hoog percentage van de ecstasytabletten geen of andere psychoactieve stoffen dan MDMA bevatten, neemt sinds 2010 het aandeel tabletten dat alleen MDMA bevat weer toe.
- Sinds 2010 verschijnen er ook steeds vaker ecstasytabletten op de markt met hoge doseringen MDMA. In 2007 bevatte een ecstasytablet gemiddeld rond de 80 mg MDMA, in 2013 is dit gemiddelde gestegen naar 135 mg MDMA.
- Sinds eind 2010 wordt de stof PMMA (para-methoxy-methamfetamine) aangetroffen in als ecstasy verkochte tabletten. De effecten van PMMA lijken op die van MDMA maar treden pas veel later op. Door deze vertraagde werking is de kans op overdosering groot, met symptomen zoals een verhoogde hartslag en extreem verhoogde lichaamstemperatuur. Sinds 2012 is het aantal ingeleverde tabletten waarin PMMA wordt gevonden beperkt.
- In 2013 kostte een ecstasypil gemiddeld € 3,85.

5.3 Acute gezondheidsincidenten met ecstasy, 2009-2013

In 2013 werd ecstasygebruik gemeld bij 1411 van de 3481 geregistreerde drugsincidenten. In 1112 gevallen was ecstasy de enige gebruikte drug.

Tabel 5.1 Aantal gemelde incidenten met ecstasy per dienst, 2009-2013

	Ambulances	SEH ziekenhuizen	Politieartsen	EHBO feesten
<i>Ecstasy totaal</i>	287	270	130	3928
Ecstasy als enige drug	152	136	68	3212
Ecstasy in combinatie met andere drug(s)	135	134	62	716

Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 5.2 Kenmerken gemelde incidenten met ecstasy als enige drug per dienst, 2009-2013

	Ambulances N=152	SEH ziekenhuizen N=136	Politieartsen N=68	EHBO feesten N=3212
Geslacht				
Man	64	69	84	58
Vrouw	36	31	16	42
Leeftijd¹				
0-24 jaar	62	63	47	66
25+ jaar	38	37	53	34
Mate van intoxicatie¹				
Licht	20	24	50	84
Matig	56	50	43	14
Ernstig	24	26	7	2
Type incident				
Intoxicatie	97	90	96	99
Trauma	3	10	4	2
Vervolgtraject				
Naar huis	19	67	4	98
Behandeling ziekenhuis ²	70 ²	32 ³	6	1
Insluiting politiecel	0	0	82	0
Overleden	0	0	2 (1 patiënt)	<1 (1 patiënt)
Overig/onbekend	11	1	6	1
Combinatie met alcohol				
Ja	50	73	68	44
Nee	30	23	29	56
Onbekend	20	4	3	<1
Toerist⁵				
Ja	4	10	2	12
Nee	33	85	25	86
Onbekend	63	5	74	2

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. ¹Valide percentages weergegeven (percentage bekend >95%). ²Inclusief behandeling op SEH, opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname. ³Omvat opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname.

Tabel 5.3 Aandeel van incidenten met ecstasy als enige drug op het totaal in de dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Absoluut	5/114	5/177	24/623	60/844	58/947
	Aandeel binnen dienst	4%	3%	4%	7%	6%
SEH ziekenhuizen	Absoluut	16/638	11/353	20/270	47/441	42/583
	Aandeel binnen dienst	3%	3%	7%	11%	7%
Politieartsen	Absoluut	9/123	4/177	16/327	24/417	15/341
	Aandeel binnen dienst	7%	2%	5%	6%	4%
EHBO feesten	Absoluut	312/789	522/1026	610/1091	771/1261	997/1610
	Aandeel binnen dienst	40%	51%	56%	61%	62%

De absolute aantallen zijn de aantallen gemelde incidenten met ecstasy als enige drug (vóór de schuine streep) en het totaal aantal gemelde incidenten in het betreffende jaar binnen de dienst (ná de schuine streep). Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 5.4 Aandeel van incidenten met ecstasy als enige drug op het totaal in de regio, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Amsterdam	Absoluut	18/624	8/355	17/344	31/353	19/332
	Aandeel binnen regio	3%	2%	5%	9%	6%
Brabant-Zuidoost	Absoluut		5/71	3/102	16/257	9/283
	Aandeel binnen regio		7%	3%	6%	3%
Enschede	Absoluut	3/89	4/110	2/45	8/176	10/213
	Aandeel binnen regio	3%	4%	4%	5%	5%
Gelderland-Midden	Absoluut		0/23	6/220	21/253	23/246
	Aandeel binnen regio		0%	3%	8%	9%
Gelderland-Zuid	Absoluut	7/143	1/111	6/106	15/135	11/186
	Aandeel binnen regio	5%	1%	6%	11%	6%
Groningen	Absoluut	2/19	2/31	6/50	10/45	6/61
	Aandeel binnen regio	11%	7%	12%	22%	10%
Purmerend	Absoluut		0/6	2/14	2/21	4/12
	Aandeel binnen regio		0%	14%	10%	33%
Rotterdam	Absoluut			16/330	25/446	33/524
	Aandeel binnen regio			5%	6%	6%

Voor de niet-regiogebonden EHBO's op feesten zie tabel 5.3. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 5.5 Mate van intoxicatie bij incidenten met ecstasy als enige drug, per dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Licht	40	40	13	16	22
	Matig	40	20	63	64	52
	Ernstig	20 (N=5)	40 (N=5)	25 (N=24)	20 (N=55*)	26 (N=58)
SEH ziekenhuizen	Licht	25	55	20	17	26
	Matig	50	27	40	54	52
	Ernstig	25 (N=16)	18 (N=11)	40 (N=20)	26 (N=47)	21 (N=42)
Politieartsen	Licht	56	0	63	58	33
	Matig	22	100	31	42	53
	Ernstig	22 (N=9)	0 (N=4)	6 (N=16)	0 (N=24)	13 (N=15)
EHBO feesten	Licht	93	92	89	81	78
	Matig	6	8	9	18	20
	Ernstig	1 (2 patiënten) (N=312)	1 (3 patiënten) (N=504*)	1 (8 patiënten) (N=585*)	2 (N=771)	2 (N=997)

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. Let op: omwille van de uniformiteit wordt de verdeling van de mate van intoxicatie overal in percentages gegeven, ook al is dat bij kleine absolute aantallen minder logisch. *enkele waarden voor mate van intoxicatie ontbreken.

GHB staat voor gamma-hydroxyboterzuur. Het is van origine een narcosemiddel en staat sinds de jaren '90 bekend als partydrug en afrodisiacum. Het middel wordt doorgaans aangeboden als vloeistof. GHB is een relatief goedkope drug die ook makkelijk zelf te bereiden is. Een van de ingrediënten is GBL (gamma-butyrolactone), dat ook als drug wordt gebruikt. GBL wordt in het lichaam omgezet tot GHB, maar heeft een veel sterkere werking.

GHB heeft een, vrijwel niet te missen, sterk zoute smaak. Het gebruik werkt ontremmend en geeft een licht euforisch gevoel. Het effect wordt vaak omschreven als de roes die een geringe hoeveelheid alcohol oplevert. Omdat GHB lastig precies te doseren is, neemt een gebruiker al snel te veel. Overdosering leidt tot een toestand van bewusteloosheid ('outgaan'). Risico's die hiermee samenhangen zijn ademdepressie en verstikking in eigen tong of braaksel. Andere ongewenste effecten zijn misselijkheid, incontinentie en angstaanvallen. Daarnaast heeft GHB een hoog verslavingspotentieel. De ontwenningssymptomen bestaan uit angst, sidderingen en slapeloosheid. Tot en met 2012 nam het aantal mensen dat hulp zoekt vanwege een GHB-verslaving snel toe, maar het aantal hulpvragers stabiliseerde op iets onder de 800 in 2013 (Wisselink et al., 2014).

6.1 Gebruik van GHB in de algemene bevolking

Het Nationaal Prevalentie Onderzoek van 2009 levert de meest recente cijfers over het gebruik van GHB in de algemene bevolking (van Rooij et al., 2011). Het recente gebruik geeft het aantal mensen aan dat het afgelopen jaar wel eens GHB heeft genomen. Met actueel gebruik wordt het aantal mensen bedoeld dat de afgelopen maand nog GHB gebruikte.

- In 2009 lag het recente gebruik van GHB onder mensen van 15-64 jaar in Nederland op 0,4%; het actuele gebruik was 0,2%.
- Meer mannen dan vrouwen gebruiken GHB.
- De laatste jaren lijkt het gebruik van GHB zich te hebben uitgebreid van uitgaande jongeren en jongvolwassenen in de Randstad naar een grotere groep gebruikers verspreid over het hele land, die het middel ook buiten het uitgaansleven consumeren.

6.2 Marktsituatie

Het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) test de samenstelling van GHB.

- De meeste GHB-vloeistoffen zijn redelijk zuiver. De afgelopen jaren ligt de gemiddelde concentratie GHB tussen de 45 en 55% (gewichtspromille), maar er worden ook grote afwijkingen van dit gemiddelde aangetroffen.
- GHB is relatief goedkoop (<€5 per dosis). Zelf GHB maken uit GBL, natronloog en gedestilleerd water is goedkoper en kost per 5 ml ongeveer tien eurocent.
- Een belangrijk gevaar van GHB vloeistoffen schuilt in een verkeerde zuurgraad. Een te zuur of te basisch product kan etsing van en blaarvorming in slokdarm en mond veroorzaken.

6.3 Acute gezondheidsincidenten met GHB, 2009-2013

In 2013 werd GHB-gebruik gemeld bij 762 van de 3481 geregistreerde drugsincidenten. In 502 gevallen was GHB de enige gebruikte drug. De volgende gegevens hebben betrekking op de periode 2009-2013 en betreffen 1822 incidenten waarin GHB als enige drug is gebruikt.

Tabel 6.1 Aantal gemelde incidenten met GHB per dienst, 2009-2013.

	Ambulances	SEH ziekenhuizen	Politieartsen	EHBO feesten
<i>GHB totaal</i>	852	496	218	1209
GHB als enige drug	617	312	141	752
GHB in combinatie met andere drug(s)	235	184	77	457

Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 6.2 Kenmerken gemelde incidenten met GHB als enige drug per dienst, 2009-2013.

	Ambulances N=617	SEH ziekenhuizen N=312	Politieartsen N=141	EHBO feesten N=752
Geslacht				
Man	71	77	88	73
Vrouw	29	23	12	27
Leeftijd¹				
0-24 jaar	42	36	23	46
25+ jaar	58	64	77	54
Mate van intoxicatie				
Licht	8	15	54	44
Matig	44	29	30	36
Ernstig	39	56	15	17
Onbekend	8	0	1	3
Type incident				
Intoxicatie	97	95	96	99
Trauma	3	5	4	1
Vervolgtraject				
Naar huis	12	64	20	93
Behandeling ziekenhuis ²	73 ²	30 ³	6	2
Insluiting politiecel	0	0	72	0
Overleden	0	0	2 (3 patiënten)	0
Overig/onbekend	15	5	0	4
Combinatie met alcohol				
Ja	38	55	21	44
Nee	32	30	58	55
Onbekend	29	16	21	1
Toerist⁵				
Ja	2	5	0	10
Nee	40	90	45	82
Onbekend	58	5	55	8

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. ¹Valide percentages weergegeven (percentage bekend >95%). ²Inclusief behandeling op SEH, opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname. ³Omvat opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname.

Tabel 6.3 Aandeel van incidenten met GHB als enige drug op het totaal in de dienst,

		2009-2013				
		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Absoluut	35/114	52/177	120/623	220/844	190/947
	Aandeel binnen dienst	31%	29%	19%	26%	20%
SEH ziekenhuizen	Absoluut	48/638	38/353	44/270	76/441	106/583
	Aandeel binnen dienst	8%	11%	16%	17%	18%
Politieartsen	Absoluut	7/123	7/177	26/327	49/417	52/341
	Aandeel binnen dienst	6%	4%	8%	12%	15%
EHBO feesten	Absoluut	163/789	141/1026	165/1091	129/1261	154/1610
	Aandeel binnen dienst	21%	14%	15%	10%	10%

De absolute aantallen zijn de aantallen gemelde incidenten met GHB als enige drug (vóór de schuine streep) en het totaal aantal gemelde incidenten in het betreffende jaar binnen de dienst (ná de schuine streep). Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 6.4 Aandeel van incidenten met GHB als enige drug op het totaal in de regio, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Amsterdam	Absoluut	38/624	23/355	19/344	20/353	28/332
	Aandeel binnen regio	6%	7%	6%	6%	8%
Brabant- Zuidoost	Absoluut		24/71	26/102	87/257	109/283
	Aandeel binnen regio		34%	26%	34%	39%
Enschede	Absoluut	8/89	12/110	13/45	52/176	51/213
	Aandeel binnen regio	9%	11%	29%	30%	24%
Gelderland- Midden	Absoluut		5/23	58/220	80/253	70/246
	Aandeel binnen regio		22%	26%	32%	28%
Gelderland-Zuid	Absoluut	36/143	25/111	27/106	30/135	29/186
	Aandeel binnen regio	25%	23%	25%	22%	16%
Groningen	Absoluut	8/19	8/31	14/50	11/45	8/61
	Aandeel binnen regio	42%	26%	28%	24%	13%
Purmerend	Absoluut		0/6	0/14	4/21	2/12
	Aandeel binnen regio		0%	0%	19%	17%
Rotterdam	Absoluut			33/330	57/446	47/524
	Aandeel binnen regio			10%	13%	9%

Voor de niet-regiogebonden EHBO's op feesten zie tabel 6.3. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 6.5 Mate van intoxicatie bij incidenten met GHB als enige drug, per dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Licht	11	6	3	13	9
	Matig	51	46	53	49	45
	Ernstig	37	48	44	38	46
		(N=35)	(N=52)	(N=111*)	(N=180*)	(N=190)
SEH ziekenhuizen	Licht	19	18	11	13	15
	Matig	17	29	34	38	26
	Ernstig	65	53	55	49	58
		(N=48)	(N=38)	(N=44)	(N=76)	(N=106)
Politieartsen	Licht	29	29	35	64	63
	Matig	29	57	50	17	29
	Ernstig	43	14	15	19	8
		(N=7)	(N=7)	(N=26)	(N=47*)	(N=52)
EHBO feesten	Licht	66	45	37	33	44
	Matig	25	44	43	39	39
	Ernstig	9	11	20	29	18
		(N=163)	(N=136*)	(N=148*)	(N=129)	(N=154)

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. Let op: omwille van de uniformiteit wordt de verdeling van de mate van intoxicatie overal in percentages gegeven, ook al is dat bij kleine absolute aantallen minder logisch. *enkele waarden voor mate van intoxicatie ontbreken.

Cocaïne is een stimulerend middel dat wordt geëxtraheerd uit de bladeren van de cocoplant (*Erythroxylon Coca*). Het eerste product uit de bewerking van de bladeren is cocapasta. Vervolgens wordt de cocapasta verder omgezet in het zout cocaïne hydrochloride (cocaïne-HCl). Deze snuifbare vorm van cocaïne of 'snuifcoke' is een poeder van witte kristallen met een bittere smaak. Basecoke (rookbare cocaïne) is de conversie van de HCl-vorm naar het zuivere alkaloid. *De cijfers over cocaïne in dit hoofdstuk hebben alléén betrekking op cocaïne-HCl, tenzij anders vermeld.*

Cocaïne werkt stimulerend, geeft een euforisch gevoel en het verhoogt het zelfvertrouwen. Cocaïne verwijdt de pupillen en verhoogt de hartfrequentie en de lichaamstemperatuur. Een cocaïne-intoxicatie kan zich onder andere uiten in agitatie, angst, paranoia, psychose, agressie, hartkloppingen en pijn op de borst. Cocaïne kan een acute opwindingsstoestand veroorzaken. Gebruikers met hart- en vaatproblemen of hypertensie hebben een verhoogd risico op complicaties.

7.1 Gebruik van cocaïne in de algemene bevolking

De meest recente cijfers over het gebruik van cocaïne in de algemene bevolking (15-64 jaar) zijn gemeten in het Nationaal Prevalentie Onderzoek van 2009 (van Rooij et al., 2011). Er is hierbij géén onderscheid gemaakt tussen cocaïne-HCl (snuifcoke) en basecoke (rookbare cocaïne). Het recente gebruik geeft het aantal mensen aan dat het afgelopen jaar wel eens cocaïne heeft gebruikt, het actuele gebruik is het aantal mensen dat de afgelopen maand cocaïne heeft gebruikt.

- In 2009 lag het recente gebruik van cocaïne onder mensen van 15-64 jaar in Nederland op 1,2%; het actuele gebruik was 0,5%.
- Meer mannen dan vrouwen gebruiken cocaïne.
- Cocaïne-HCl is een relatief dure drug en daarom vooral populair bij werkende 25-plussers. Uitgaande jongeren kiezen steeds vaker amfetamine (of ecstasy) boven cocaïne.
- Onder probleemgebruikers is vooral de basevorm van cocaïne populair.

7.2 Marktsituatie

De samenstelling van cocaïne op de Nederlandse markt wordt sinds 1992 bijgehouden door het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS).

- In 2013 was cocaïne op de Nederlandse markt, vergeleken met voorgaande jaren en met andere Europese landen, zeer zuiver.
- Cocaïne wordt wel vaak versneden: in 2013 bevatte 63% van de monsters die door het DIMS werden geanalyseerd levamisol, een antiwormmiddel dat niet meer bij mensen wordt toegepast. De hoeveelheid levamisol in de cocaïnepoeders op de Nederlandse markt is niet hoog, maar kan bij veelvuldig gebruik wel leiden tot een tekort aan witte bloedcellen (agranulocytose) en daarmee een (zeer) slechte afweer.
- Cocaïne kostte in 2013 per gram gemiddeld € 52.

7.3 Acute gezondheidsincidenten met cocaïne, 2009-2013

In 2013 werd cocaïnegebruik gemeld bij 453 van de 3481 geregistreerde drugsincidenten. In 242 gevallen was cocaïne de enige gebruikte drug. De volgende gegevens hebben betrekking op de periode 2009-2013 en betreffen 841 incidenten waarin cocaïne-HCl als enige drug is gebruikt.

Tabel 7.1 Aantal gemelde incidenten met cocaïne per dienst, 2009-2013.

	Ambulances	SEH ziekenhuizen	Politieartsen	EHBO feesten
<i>Cocaïne totaal</i>	456	369	429	298
Cocaïne als enige drug	277	178	291	95
Cocaïne in combinatie met andere drug(s)	179	191	138	203

Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 7.2 Kenmerken gemelde incidenten met cocaïne als enige drug per dienst, 2009-2013.

	Ambulances N=277	SEH ziekenhuizen N=178	Politieartsen N=291	EHBO feesten N=95
Geslacht				
Man	80	85	90	75
Vrouw	20	15	10	25
Leeftijd¹				
0-24 jaar	19	20	19	55
25+ jaar	81	80	81	45
Mate van intoxicatie				
Licht	26	44	36	87
Matig	51	42	50	11
Ernstig	18	14	13	1
Onbekend	5	0	2	1
Type incident				
Intoxicatie	93	66	85	94
Trauma	7	34	15	6
Vervolgtraject				
Naar huis	17	58	7	96
Behandeling ziekenhuis	70 ²	37 ³	4	3
Insluiting politiecel	0	0	79	0
Overleden	0	1 (1 patiënt)	3 (9 patiënten)	0
Overig/onbekend	14	5	7	1
Combinatie met alcohol				
Ja	44	70	66	65
Nee	38	20	29	35
Onbekend	18	10	5	0
Toerist⁵				
Ja	1	5	2	17
Nee	40	86	31	80
Onbekend	59	9	67	3

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. ¹Valide percentages weergegeven (percentage bekend >95%). ²Inclusief behandeling op SEH, opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname. ³Omvat opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname.

Tabel 7.3 Aandeel van incidenten met cocaïne als enige drug op het totaal in de dienst,

		2009-2013				
		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Absoluut	12/114	9/177	60/623	98/844	98/947
	Aandeel binnen dienst	11%	5%	10%	12%	10%
SEH ziekenhuizen	Absoluut	55/638	31/353	23/270	27/441	42/583
	Aandeel binnen dienst	9%	9%	9%	6%	7%
Politieartsen	Absoluut	21/123	37/177	64/327	88/417	81/341
	Aandeel binnen dienst	17%	21%	20%	21%	24%
EHBO feesten	Absoluut	10/789	23/1026	12/1091	29/1261	21/1610
	Aandeel binnen dienst	1%	2%	1%	2%	1%

De absolute aantallen zijn de aantallen gemelde incidenten met cocaïne als enige drug (vóór de schuine streep) en het totaal aantal gemelde incidenten in het betreffende jaar binnen de dienst (ná de schuine streep).

Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 7.4 Aandeel van incidenten met cocaïne als enige drug op het totaal in de regio, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Amsterdam	Absoluut	60/624	46/355	47/344	39/353	45/332
	Aandeel binnen regio	10%	13%	14%	11%	14%
Brabant- Zuidoost	Absoluut		4/71	7/102	34/257	17/283
	Aandeel binnen regio		6%	7%	13%	6%
Enschede	Absoluut	14/89	14/110	4/45	19/176	20/213
	Aandeel binnen regio	16%	13%	9%	11%	9%
Gelderland- Midden	Absoluut		1/23	15/220	18/253	17/246
	Aandeel binnen regio		4%	7%	7%	7%
Gelderland-Zuid	Absoluut	14/143	11/111	8/106	9/135	25/186
	Aandeel binnen regio	10%	10%	8%	7%	13%
Groningen	Absoluut	0/19	0/31	4/50	4/45	5/61
	Aandeel binnen regio	0%	0%	8%	9%	8%
Purmerend	Absoluut		1/6	6/14	2/21	2/12
	Aandeel binnen regio		17%	43%	10%	17%
Rotterdam	Absoluut			54/330	87/446	88/524
	Aandeel binnen regio			16%	20%	17%

Voor de niet-regiogebonden EHBO's op feesten zie tabel 7.3. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 7.5 Mate van intoxicatie bij incidenten met cocaïne als enige drug, per dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Licht	25	13	18	24	39
	Matig	42	88	65	55	44
	Ernstig	33	0	17	21	17
		(N=12)	(N=9)	(N=60)	(N=85)	(N=98)
SEH ziekenhuizen	Licht	45	48	39	52	38
	Matig	44	45	30	33	48
	Ernstig	11	7	30	15	14
		(N=55)	(N=31)	(N=23)	(N=27)	(N=42)
Politieartsen	Licht	57	5	32	35	50
	Matig	43	62	53	57	39
	Ernstig	0	32	15	8	11
		(N=21)	(N=37)	(N=62*)	(N=86*)	(N=80*)
EHBO feesten	Licht	100	96	100	76	86
	Matig	0	4	0	21	14
	Ernstig	0	0	0	3	0
		(N=10)	(N=23)	(N=11*)	(N=29)	(N=21)

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. Let op: omwille van de uniformiteit wordt de verdeling van de mate van intoxicatie overal in percentages gegeven, ook al is dat bij kleine absolute aantallen minder logisch. *enkele waarden voor mate van intoxicatie ontbreken.

8

Amfetamine

Amfetamine (straatnamen: 'speed', 'pep') is een synthetische drug met een stimulerende en bewustzijnsveranderende werking. Het middel wordt gebruikt in het uitgaansleven (waar het de reputatie heeft een goedkoop alternatief te zijn voor cocaïne) en wordt daarnaast in bepaalde groepen gebruikt als prestatieverhogend middel, vooral in beroepen die een groot uithoudingsvermogen of grote krachtsinspanning vereisen, of in artistieke beroepen, waar amfetamine het heldere denken zou stimuleren. Amfetamine komt meestal voor als poeder en wordt in Nederland doorgaans geslikt of gesnoven en sporadisch geïnjecteerd. Bij frequent gebruik kan afhankelijkheid optreden. Het meest voorkomende acute gevaar na overdosering van amfetamine is hyperthermie.

8.1 Gebruik van amfetamine in de algemene bevolking

De meest recente cijfers over het gebruik van amfetamine in de algemene bevolking zijn gemeten in het Nationaal Prevalentie Onderzoek van 2009 (van Rooij et al., 2011). Het recente gebruik geeft het aantal mensen aan dat het afgelopen jaar wel eens amfetamine heeft gebruikt; het actuele gebruik is het aantal mensen dat de afgelopen maand amfetamine heeft gebruikt.

- In 2009 lag het recente gebruik van amfetamine onder mensen van 15-64 jaar in Nederland op 0,4%; het actuele gebruik was 0,2%.
- Het aantal nieuwe gebruikers van amfetamine is, na een sterke daling tussen 2001 en 2005, gering en stabiel.

8.2 Marktsituatie

Het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) onderzoekt sinds 1992 de samenstelling van illegale drugs in Nederland.

- De gemiddelde hoeveelheid amfetamine in ingeleverde amfetaminepoeders lag de afgelopen 10 jaar gemiddeld rond 35%, maar is onderhevig aan schommelingen. De jaren 2008 en 2009 lieten een 'dip' zien, waarbij het gemiddelde amfetaminegehalte zakte tot onder de 25%. In 2010 steeg het gehalte tot rond 40%, terwijl het gemiddelde percentage amfetamine in ingeleverde amfetaminepoeders in 2011 en 2012 daalde tot 30%. In 2013 steeg het gemiddelde gehalte amfetamine weer naar 47%.
- Een laag gehalte aan amfetamine in poeders wordt doorgaans gecompenseerd door een hoger aandeel cafeïne en vaak ook andere (aan amfetamine verwante) stoffen.
- Sinds 2009 wordt geregeld de nieuwe psychoactieve stof (NPS) 4-fluoramfetamine (4-FA) gevonden in monsters verkocht als speed. De werking van 4-FA is grotendeels vergelijkbaar met amfetamine.
- In 2010 en 2011 werd in ongeveer 10% van de bij het DIMS aangeleverde amfetaminepoeders in wisselende doseringen de stof 4-methylamfetamine (4-MA) aangetroffen. 4-MA is net als amfetamine ook een stimulerend middel, maar met een sterkere serotonerge werking. Medio 2012 is 4-MA op lijst 1 van de Opiumwet geplaatst en nam het aandeel 4-MA in speedpoeders snel af. In 2013 werd weer een lichte stijging gezien.

8.3 Acute gezondheidsincidenten met amfetamine, 2009-2013

In 2013 werd amfetaminegebruik gemeld bij 320 van de 3481 geregistreerde drugsincidenten. In 143 gevallen was amfetamine de enige gebruikte drug. De volgende gegevens hebben betrekking op de periode 2009-2013 en betreffen 449 incidenten waarin amfetamine als enige drug is gebruikt.

Tabel 8.1 Aantal gemelde incidenten met amfetamine per dienst, 2009-2013.

	Ambulances	SEH ziekenhuizen	Politieartsen	EHBO feesten
<i>Amfetamine totaal</i>	227	151	129	493
Amfetamine als enige drug	110	57	79	203
Amfetamine in combinatie met andere drug(s)	117	94	50	290

Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 8.2 Kenmerken gemelde incidenten met amfetamine als enige drug per dienst, 2009-2013.

	Ambulances N=110	SEH ziekenhuizen N=57	Politieartsen N=79	EHBO feesten N=203
Geslacht				
Man	73	74	87	64
Vrouw	27	26	13	36
Leeftijd¹				
0-24 jaar	39	37	22	72
25+ jaar	61	63	78	28
Mate van intoxicatie¹				
Licht	26	35	46	88
Matig	63	37	37	10
Ernstig	11	28	17	2
Type incident				
Intoxicatie	95	74	96	95
Trauma	5	26	4	5
Vervolgtraject				
Naar huis	17	44	17	98
Behandeling ziekenhuis	75 ²	40 ³	4	1
Insluiting politiecel	0	0	68	0
Overleden	0	5 (3 patiënten)	1 (1 patiënt)	0
Overig/onbekend	8	11	10	1
Combinatie met alcohol				
Ja	28	67	25	43
Nee	43	23	70	57
Onbekend	29	11	5	
Toerist⁵				
Ja	1	5	4	17
Nee	41	93	75	83
Onbekend	58	2	22	1

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. ¹Valide percentages weergegeven (percentage bekend >95%). ²Inclusief behandeling op SEH, opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname. ³Omvat opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname.

Tabel 8.3 Aandeel van incidenten met amfetamine als enige drug op het totaal in de dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Absoluut	4/114	7/177	21/623	39/844	39/947
	Aandeel binnen dienst	4%	4%	3%	5%	4%
SEH ziekenhuizen	Absoluut	9/638	9/353	8/270	14/441	17/583
	Aandeel binnen dienst	1%	3%	3%	3%	3%
Politieartsen	Absoluut	3/123	4/177	17/327	35/417	20/341
	Aandeel binnen dienst	2%	2%	5%	8%	6%
EHBO feesten	Absoluut	26/789	45/1026	25/1091	40/1261	67/1610
	Aandeel binnen dienst	3%	4%	2%	3%	4%

De absolute aantallen zijn de aantallen gemelde incidenten met amfetamine als enige drug (vóór de schuine streep) en het totaal aantal gemelde incidenten in het betreffende jaar binnen de dienst (ná de schuine streep). Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 8.4 Aandeel van incidenten met amfetamine als enige drug op het totaal in de regio, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Amsterdam	Absoluut	10/624	3/355	8/344	6/353	3/332
	Aandeel binnen regio	2%	1%	2%	2%	1%
Brabant-Zuidoost	Absoluut		7/71	6/102	22/257	11/283
	Aandeel binnen regio		10%	6%	9%	4%
Enschede	Absoluut	1/89	3/110	2/45	2/176	4/213
	Aandeel binnen regio	1%	3%	4%	1%	2%
Gelderland-Midden	Absoluut		0/23	8/220	11/253	16/246
	Aandeel binnen regio		0%	4%	4%	7%
Gelderland-Zuid	Absoluut	4/143	6/111	2/106	11/135	12/186
	Aandeel binnen regio	3%	5%	2%	8%	7%
Groningen	Absoluut	1/19	0/31	4/50	1/45	2/61
	Aandeel binnen regio	5%	0%	8%	2%	3%
Purmerend	Absoluut		1/6	0/14	1/21	1/12
	Aandeel binnen regio		17%	0%	5%	8%
Rotterdam	Absoluut			16/330	34/446	26/524
	Aandeel binnen regio			5%	8%	5%

Voor de niet-regiogebonden EHBO's op feesten zie tabel 8.3. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 8.5 Mate van intoxicatie bij incidenten met amfetamine als enige drug, per dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Licht	25	29	10	24	36
	Matig	25	71	90	55	59
	Ernstig	50 (N=4)	0 (N=7)	0 (N=21)	21 (N=38*)	5 (N=39)
SEH ziekenhuizen	Licht	67	22	38	36	24
	Matig	33	56	38	29	35
	Ernstig	0 (N=9)	22 (N=9)	25 (N=8)	36 (N=14)	41 (N=17)
Politieartsen	Licht	33	50	24	50	60
	Matig	33	25	53	29	40
	Ernstig	33 (N=3)	25 (N=4)	24 (N=17)	21 (N=34*)	0 (N=20)
EHBO feesten	Licht	96	93	83	88	85
	Matig	0	7	13	13	13
	Ernstig	4 (N=26)	0 (N=44*)	4 (N=24*)	0 (N=40)	2 (N=67)

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. Let op: omwille van de uniformiteit wordt de verdeling van de mate van intoxicatie overal in percentages gegeven, ook al is dat bij kleine absolute aantallen minder logisch. *enkele waarden voor mate van intoxicatie ontbreken.

9

Opiaten

Onder de klasse opiaten vallen middelen die in de geneeskunde als pijnmedicatie worden gebruikt (morphine, codeïne, etc.) als ook de illegale opiumderivaten die als “drugs” worden genomen. Dit hoofdstuk betreft uitsluitend heroïne en methadon. Methadon wordt binnen de verslavingszorg als vervangend middel voor heroïne voorgeschreven, maar er is ook methadon in omloop die niet op medisch voorschrift wordt verkregen. Heroïne wordt op verschillende manieren gebruikt. In Nederland is tegenwoordig de meest gangbare gebruikswijze roken (‘chinezen’, roken van folie). In tegenstelling tot andere landen is injecteren van heroïne in Nederland al geruime tijd weinig gebruikelijk.

Opiaten kunnen een roes veroorzaken en dempend werken. Vaker gebruik van opiaten leidt tot tolerantie en tot psychische en lichamelijke afhankelijkheid. Ademhalingsdepressie is de meest levensbedreigende complicatie van acute opioïdintoxicaties.

9.1 Gebruik van opiaten in de algemene bevolking

In het Nationaal Prevalentie Onderzoek (NPO) van 2009 is het gebruik van heroïne onderzocht in de algemene bevolking van 18-64 jaar (van Rooij et al., 2011). Het recente gebruik geeft het aantal mensen aan dat het afgelopen jaar wel eens heroïne heeft gebruikt. Actueel gebruik doelt op het aantal mensen dat de afgelopen maand heroïne heeft gebruikt.

- Gebruik van heroïne komt niet veel voor onder de algemene bevolking. De percentages recente en actuele gebruikers waren in alle peiljaren van het NPO nooit hoger dan 0,1%.
- Het aantal probleemgebruikers van heroïne is in het afgelopen decennium gedaald.
- De populatie heroïnegebruikers veroudert; de gemiddelde leeftijd van heroïne/methadongebruikers in de verslavingszorg is 45 jaar. Scholieren en jongeren hebben nauwelijks ervaring met heroïnegebruik.

9.2 Marktsituatie

Sinds 1992 onderzoekt het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) de samenstelling van illegale drugs in Nederland.

- Heroïnepoeders worden slechts sporadisch ingeleverd om de samenstelling te laten testen.
- De ingeleverde poeders bevatten gemiddeld 30% heroïne.

9.3 Acute gezondheidsincidenten met heroïne of methadon, 2009-2013

In 2013 werd gebruik van heroïne of methadon gemeld bij 161 van de 3481 geregistreeerde drugsincidenten. In 99 gevallen was heroïne of methadon de enige gebruikte drug. De volgende gegevens hebben betrekking op de periode 2009-2013 en betreffen 304 incidenten waarin heroïne of methadon als enige drug is gebruikt.

Tabel 9.1 Aantal gemelde incidenten met heroïne of methadon per dienst, 2009-2013

	Ambulances	SEH ziekenhuizen	Politieartsen	EHBO feesten
<i>Heroïne* totaal</i>	240	136	138	3
Heroïne* als enige drug	157	64	82	1
Heroïne* in combinatie met andere drug(s)	83	72	56	2

Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. *of methadon

Tabel 9.2 Kenmerken gemelde incidenten met heroïne of methadon enige drug per dienst*, 2009-2013

	Ambulances N=157	SEH ziekenhuizen N=64	Politieartsen N=82
Geslacht			
Man	73	88	88
Vrouw	27	13	12
Leeftijd¹			
0-24 jaar	2	3	2
25+ jaar	98	97	98
Mate van intoxicatie¹			
Licht	26	42	41
Matig	55	16	41
Ernstig	19	42	18
Type incident			
Intoxicatie	89	73	93
Trauma	11	27	7
Vervolgtraject			
Naar huis	14	44	6
Behandeling ziekenhuis	75 ²	53 ³	5
Insluiting politiecel	0	0	78
Overleden	0	0	7 (6 patiënten)
Overig/onbekend	11	3	4
Combinatie met alcohol			
Ja	22	31	40
Nee	51	50	54
Onbekend	27	19	6
Toerist⁵			
Ja	1	9	4
Nee	30	84	49
Onbekend	69	6	48

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. *Bij de EHBO-posten op grootschalige evenementen waren slechts 2 incidenten met heroïne en daarom ontbreekt deze dienst in de tabel. ¹Valide percentages weergegeven (percentage bekend >95%). ²Inclusief behandeling op SEH, opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname. ³Omvat opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname.

Tabel 9.3 Aandeel van incidenten met heroïne of methadon als enige drug op het totaal in de dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Absoluut	2/114	8/177	52/623	33/844	62/947
	Aandeel binnen dienst	2%	5%	8%	4%	7%
SEH ziekenhuizen	Absoluut	25/638	18/353	7/270	2/441	12/583
	Aandeel binnen dienst	4%	5%	3%	1%	2%
Politieartsen	Absoluut	7/123	8/177	18/327	24/417	25/341
	Aandeel binnen dienst	6%	5%	6%	6%	7%
EHBO feesten	Absoluut	0/789	1/1026	0/1091	0/1261	0/1610
	Aandeel binnen dienst	0%	0%	0%	0%	0%

De absolute aantallen zijn de aantallen gemelde incidenten met heroïne of methadon als enige drug (vóór de schuine streep) en het totaal aantal gemelde incidenten in het betreffende jaar binnen de dienst (ná de schuine streep). Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 9.4 Aandeel van incidenten met opiaten als enige drug op het totaal in de regio, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Amsterdam	Absoluut	17/624	5/355	10/344	10/353	11/332
	Aandeel binnen regio	3%	1%	3%	3%	3%
Brabant-Zuidoost	Absoluut		7/71	3/102	2/257	3/283
	Aandeel binnen regio		10%	3%	1%	1%
Enschede	Absoluut	15/89	16/110	3/45	4/176	7/213
	Aandeel binnen regio	17%	15%	7%	2%	3%
Gelderland-Midden	Absoluut		1/23	12/220	8/253	23/246
	Aandeel binnen regio		3%	6%	3%	9%
Gelderland-Zuid	Absoluut	2/143	4/111	5/106	0/135	7/186
	Aandeel binnen regio	1%	4%	5%	0%	4%
Groningen	Absoluut	0/19	1/31	1/50	0/45	1/61
	Aandeel binnen regio	0%	3%	2%	0%	2%
Purmerend	Absoluut		0/6	0/14	0/21	0/21
	Aandeel binnen regio		0%	0%	0%	0%
Rotterdam	Absoluut			43/330	35/446	47/524
	Aandeel binnen regio			13%	8%	9%

Voor de niet-regiogebonden EHBO's op feesten zie tabel 9.3. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 9.5 Mate van intoxicatie bij incidenten met heroïne of methadon als enige drug, per dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Licht	0	38	17	18	37
	Matig	50	50	64	57	47
	Ernstig	50 (N=2)	13 (N=8)	19 (N=52)	25 (N=28*)	16 (N=62)
SEH ziekenhuizen	Licht	36	61	57	50	17
	Matig	20	11	0	0	25
	Ernstig	44 (N=25)	28 (N=18)	43 (N=7)	50 (N=2)	58 (N=12)
Politieartsen	Licht	43	38	44	30	50
	Matig	14	63	22	52	45
	Ernstig	43 (N=7)	0 (N=8)	33 (N=18)	17 (N=23*)	5 (N=24*)

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. Let op: omwille van de uniformiteit wordt de verdeling van de mate van intoxicatie overal in percentages gegeven, ook al is dat bij kleine absolute aantallen minder logisch. De enige patiënt op de EHBO posten van feesten met heroïne of methadon als enige drug had een lichte intoxicatie. *enkele waarden voor mate van intoxicatie ontbreken.

10 Paddo's

'Paddo's' is de populaire naam voor verschillende paddenstoelen die de werking van het bewustzijn beïnvloeden. Ze worden tot de hallucinogenen (tripmiddelen) gerekend. Paddo's zijn een natuurproduct en worden door gebruikers in hun geheel gegeten of er wordt thee van getrokken. De werkzame stof is psilocibine. Na het verbod op paddo's in 2008 zijn er legale alternatieven gekomen, zoals sclerotia (ook wel truffels of tripknollen genoemd). Omdat voor velen in de praktijk het onderscheid niet duidelijk is, *worden in dit hoofdstuk al deze legale en illegale tripmiddelen samen onder de noemer 'paddo's' beschreven.*

10.1 Gebruik van paddo's in de algemene bevolking

Het Nationaal Prevalentie Onderzoek van 2009 levert de meest recente cijfers over het gebruik van paddo's in de algemene bevolking (van Rooij et al., 2011). Het recente gebruik geeft het aantal mensen aan dat het afgelopen jaar wel eens paddo's heeft genuttigd. Met actueel gebruik wordt het aantal mensen bedoeld dat de afgelopen maand nog paddo's heeft gebruikt.

- In 2009 lag het recente gebruik van paddo's onder mensen van 15-64 jaar in Nederland op 0,4%; het actuele gebruik was 0,1%.
- Paddo's zijn met name populair in enkele kleine subculturen, zoals die van de psychonauten.

10.2 Marktsituatie

Het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) onderzoekt sinds 1992 de samenstelling van illegale drugs in Nederland; paddo's worden hierin echter niet meegenomen.

- Tot 1 december 2008 waren paddo's legaal verkrijgbaar via de vele smartshops in Nederland.
- Over de zuiverheid of constantheid van de samenstelling van paddo's is niets bekend.

10.3 Acute gezondheidsincidenten met paddo's, 2009-2013

In 2013 werd gebruik van paddo's gemeld bij 42 van de 3481 geregistreerde drugsincidenten. In 28 gevallen waren paddo's de enige gebruikte drug. De volgende gegevens hebben betrekking op de periode 2009-2013 en betreffen 107 incidenten waarin paddo's als enige drug zijn gebruikt.

Tabel 10.1 Aantal gemelde incidenten met paddo's per dienst, 2009-2013

	Ambulances	SEH ziekenhuizen	Politieartsen	EHBO feesten
<i>Paddo's totaal</i>	23	88	85	14
Paddo's als enige drug	14	34	51	8
Paddo's in combinatie met andere drug(s)	9	54	34	6

Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 10.2 Kenmerken gemelde incidenten met paddo's als enige drug per dienst, 2009-2013

	Ambulances N=14	SEH ziekenhuizen N=34	Politieartsen N=51	EHBO feesten N=8
Geslacht				
Man	93	76	100	88
Vrouw	7	24	0	13
Leeftijd				
0-24 jaar	69	59	51	43
25+ jaar	31	41	49	57
Mate van intoxicatie				
Licht	36	53	35	88
Matig	64	24	49	13
Ernstig	0	24	16	0
Type incident				
Intoxicatie	93	79	92	100
Trauma	7	21	8	0
Vervolgtraject				
Naar huis	36	85	4	100
Behandeling ziekenhuis	57 ¹	15 ²	2	0
Insluiting politiecel	0	0	90	0
Overleden	0	0	0	0
Overig/onbekend	7	0	4	0
Combinatie met alcohol				
Ja	14	24	25	25
Nee	29	41	73	75
Onbekend	57	35	2	0
Toerist³				
Ja	7	82	26	38
Nee	14	18	4	38
Onbekend	79	0	71	25

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. ¹Inclusief behandeling op SEH, opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname. ²Omvat opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname.

Tabel 10.3 Aandeel van incidenten met paddo's als enige drug op het totaal in de dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Absoluut	0/114	0/177	0/623	4/844	9/947
	Aandeel binnen dienst	0%	0%	0%	0%	1%
SEH ziekenhuizen	Absoluut	9/638	4/353	6/270	6/441	8/583
	Aandeel binnen dienst	1%	1%	2%	1%	1%
Politieartsen	Absoluut	11/123	7/177	8/327	16/417	9/341
	Aandeel binnen dienst	9%	4%	2%	4%	3%
EHBO feesten	Absoluut	3/789	5/1026	0/1091	0/1261	0/1610
	Aandeel binnen dienst	0%	0%	0%	0%	0%

De absolute aantallen zijn de aantallen gemelde incidenten met paddo's als enige drug (vóór de schuine streep) en het totaal aantal gemelde incidenten in het betreffende jaar binnen de dienst (ná de schuine streep). Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 10.4 Aandeel van incidenten met paddo's als enige drug op het totaal in de regio, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Amsterdam	Absoluut	20/624	10/355	14/344	18/353	14/332
	Aandeel binnen regio	3%	3%	4%	5%	4%
Brabant- Zuidoost	Absoluut		0/71	0/102	2/257	2/283
	Aandeel binnen regio		0%	0%	1%	1%
Enschede	Absoluut	0/89	1/110	0/45	1/176	0/213
	Aandeel binnen regio	0%	1%	0%	1%	0%
Gelderland- Midden	Absoluut		0/23	0/220	0/253	0/246
	Aandeel binnen regio		0%	0%	0%	0%
Gelderland-Zuid	Absoluut	0/143	0/111	0/106	4/135	1/186
	Aandeel binnen regio	0%	0%	0%	3%	1%
Groningen	Absoluut	0/19	0/31	0/50	0/45	1/61
	Aandeel binnen regio	0%	0%	0%	0%	1%
Purmerend	Absoluut		0/6	0/14	0/21	0/12
	Aandeel binnen regio		0%	0%	0%	0%
Rotterdam	Absoluut			0/330	1/446	10/524
	Aandeel binnen regio			0%	0%	2%

Voor de niet-regiogebonden EHBO's op feesten zie tabel 10.3. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 10.5 Mate van intoxicatie bij incidenten met paddo's als enige drug, per dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Licht	-	-	-	75	20
	Matig	-	-	-	25	80
	Ernstig	-	-	-	0	0
		(N=0)	(N=0)	(N=0)	(N=4)	(N=10)
SEH ziekenhuizen	Licht	56	75	50	50	44
	Matig	22	25	17	17	33
	Ernstig	22	0	33	33	22
		(N=9)	(N=4)	(N=6)	(N=6)	(N=9)
Politieartsen	Licht	55	14	25	19	67
	Matig	18	43	63	75	33
	Ernstig	27	43	13	6	0
		(N=11)	(N=7)	(N=8)	(N=16)	(N=9)
EHBO feesten	Licht	100	80	-	-	-
	Matig	0	20	-	-	-
	Ernstig	0	0	-	-	-
		(N=3)	(N=5)	(N=0)	(N=0)	(N=0)

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. Let op: omwille van de uniformiteit wordt de verdeling van de mate van intoxicatie overal in percentages gegeven, ook al is dat bij kleine absolute aantallen minder logisch.

11

Gecombineerd drugsgebruik

Met gecombineerd drugsgebruik wordt bedoeld het gebruik van meerdere psychoactieve middelen op eenzelfde gelegenheid. De term gecombineerd drugsgebruik zegt niks over de volgorde of gelijktijdigheid van gebruik.

Regelmatig wordt het drinken van alcohol gecombineerd met het gebruik van een illegale drug. Het combineren van verschillende drugs op eenzelfde gelegenheid komt minder vaak voor. Vooral in het dance segment wordt veel gecombineerd. Soms is er een duidelijke voorkeur voor een combinatie vanwege de specifieke roes en het gewenste effect, bijvoorbeeld alcohol met cannabis, cannabis met ecstasy, alcohol met ecstasy en GHB of GHB met amfetamine. Deze laatste combinatie zou volgens gebruikers een ecstasyroes nabootsen. Over het algemeen is er echter geen duidelijk plan met welke middelen gecombineerd wordt (Nabben et al, 2012).

Wanneer meerdere drugs worden gecombineerd kunnen de afzonderlijke middelen elkaars effect beïnvloeden en additief, antagonistisch of synergistisch werken. Bepaalde combinaties zoals alcohol met GHB of alcohol met cannabis zijn extra riskant omdat beide middelen een verdovende werking hebben. Combinatiegebruik van meerdere drugs verhoogt de kans op ongewenste en vaak onvoorspelbare effecten. De onvoorspelbaarheid van de effecten houdt ook verband met de verschillen in halfwaardetijd (afbraaksnelheid) van de verschillende middelen.

11.1 Gecombineerd drugsgebruik in de algemene bevolking

Cijfers over gecombineerd drugsgebruik worden niet systematisch verzameld. Verschillende studies geven wel informatie over het gebruik van meerdere drugs in het afgelopen jaar, of tijdens het leven, maar recente cijfers uit de algemene bevolking over gecombineerd gebruik tijdens een enkele gelegenheid ontbreken. Over het algemeen vindt gecombineerd gebruik vaak plaats onder uitgaanders en onder problematisch gebruikers.

- Het Grote Uitgaansonderzoek 2013 (een niet-representatieve steekproef waarin online onderzoek is gedaan naar middelengebruik en risicogedrag onder 3335 frequente bezoekers van party's, festivals en clubs) meldt dat 2177 respondenten recent drugs gebruikten en van hen combineerde 57% wel een drugs. Van de recente drugsgebruikers gebruikte 16% vaak of altijd een combinatie van drugs; 43% combineerde nooit drugs en 42% combineerde zelden of af en toe (Goossens et al, 2013).
- In hetzelfde onderzoek meldde 29% van de 2177 recente gebruikers van drugs nooit alcohol of drugs te combineren, terwijl een kwart vaak of altijd drugs en alcohol combineerde.

11.2 Acute gezondheidsincidenten met gecombineerd drugsgebruik, 2009-2013

In 2013 werd gecombineerd drugsgebruik gemeld bij 639 van de 3481 geregistreerde drugsincidenten. De volgende gegevens hebben betrekking op de periode 2009-2013 en betreffen 2198 incidenten waarin gecombineerd drugsgebruik werd gemeld.

Tabel 11.1 Aantal gemelde incidenten met gecombineerd drugsgebruik per dienst, 2009-2013

	Ambulances	SEH ziekenhuizen	Politieartsen	EHBO feesten
<i>Meer dan één drug totaal</i>	511	478	310	899
2 drugs	433	383	260	783
3 drugs	69	82	44	95
4 of meer drugs	9	13	6	21

Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 11.2 Kenmerken gemelde incidenten met gecombineerd drugsgebruik per dienst, 2009-2013

	Ambulances N=511	SEH ziekenhuizen N=478	Politieartsen N=310	EHBO feesten N=899
Geslacht				
Man	75	80	87	73
Vrouw	25	20	13	27
Leeftijd¹				
0-24 jaar	33	36	28	53
25+ jaar	67	64	72	47
Mate van intoxicatie				
Licht	14	24	36	56
Matig	51	35	47	32
Ernstig	29	40	17	10
Onbekend	6	0	0	3
Type incident				
Intoxicatie	97	90	93	99
Trauma	3	10	7	1
Vervolgtraject				
Naar huis	15	58	5	95
Behandeling ziekenhuis	70 ²	37 ³	3	2
Insluiting politiecel	0	0	85	0
Overleden	<1 (2 patiënten)	1 (3 patiënten)	5 (15 patiënten)	<1 (2 patiënten)
Overig/onbekend	15	5	2	3
Combinatie met alcohol				
Ja	45	55	38	47
Nee	31	29	57	52
Onbekend	23	16	5	<1
Toerist				
Ja	1	21	7	13
Nee	44	74	28	81
Onbekend	54	5	65	6

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. ¹Valide percentages weergegeven (percentage bekend >90%). ²Inclusief behandeling op SEH, opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname. ³Omvat opname ter observatie op SEH en/of ziekenhuisopname.

Tabel 11.3 Aandeel van incidenten met gecombineerd drugsgebruik op het totaal in de dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Absoluut	22/114	51/177	132/623	136/844	170/947
	Aandeel binnen dienst	19%	29%	21%	16%	18%
SEH ziekenhuizen	Absoluut	97/638	69/353	43/270	106/441	163/583
	Aandeel binnen dienst	15%	20%	16%	24%	28%
Politieartsen	Absoluut	14/123	44/177	85/327	102/417	65/341
	Aandeel binnen dienst	11%	25%	26%	25%	19%
EHBO feesten	Absoluut	166/789	166/1026	158/1091	168/1261	241/1610
	Aandeel binnen dienst	21%	16%	14%	13%	15%

De absolute aantallen zijn de aantallen gemelde incidenten met gecombineerd drugsgebruik (vóór de schuine streep) en het totaal aantal gemelde incidenten in het betreffende jaar binnen de dienst (ná de schuine streep). Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 11.4 Aandeel van incidenten met gecombineerd drugsgebruik op het totaal in de regio, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Amsterdam	Absoluut	80/624	76/355	79/344	100/353	70/332
	Aandeel binnen regio	13%	21%	23%	28%	21%
Brabant-Zuidoost	Absoluut		9/71	23/102	42/257	60/283
	Aandeel binnen regio		13%	23%	16%	21%
Enschede	Absoluut	14/89	21/110	7/45	39/176	51/213
	Aandeel binnen regio	16%	19%	16%	22%	24%
Gelderland-Midden	Absoluut		11/23	58/220	53/253	56/246
	Aandeel binnen regio		48%	26%	21%	23%
Gelderland-Zuid	Absoluut	37/143	28/111	24/106	35/135	47/186
	Aandeel binnen regio	26%	25%	23%	26%	25%
Groningen	Absoluut	2/19	16/31	13/50	11/45	21/61
	Aandeel binnen regio	11%	52%	26%	24%	34%
Purmerend	Absoluut		3/6	3/14	7/21	2/12
	Aandeel binnen regio		50%	21%	33%	17%
Rotterdam	Absoluut			53/330	51/446	85/524
	Aandeel binnen regio			16%	11%	16%

Voor de niet-regiogebonden EHBO's op feesten zie tabel 11.3. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen.

Tabel 11.5 Mate van intoxicatie bij incidenten met gecombineerd drugsgebruik, per dienst, 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Ambulances	Licht	5	2	15	12	21
	Matig	41	42	55	55	59
	Ernstig	55 (N=22)	56 (N=51)	30 (N=128*)	33 (N=110*)	21 (N=170*)
SEH ziekenhuizen	Licht	30	25	26	22	22
	Matig	34	45	26	30	37
	Ernstig	36 (N=97)	30 (N=68*)	49 (N=43)	48 (N=106)	41 (N=163)
Politieartsen	Licht	36	21	32	40	46
	Matig	21	57	52	44	46
	Ernstig	43 (N=14)	23 (N=44)	17 (N=85)	17 (N=101*)	8 (N=65)
EHBO feesten	Licht	71	66	63	44	49
	Matig	22	28	31	35	39
	Ernstig	7 (N=166)	2 (N=160*)	6 (N=140*)	21 (N=168)	11 (N=241)

In percentages; vanwege afronding tellen de percentages niet overal exact op tot 100. Gegevens van de ambulancediensten Amsterdam en Purmerend zijn niet opgenomen. Let op: omwille van de uniformiteit wordt de verdeling van de mate van intoxicatie overal in percentages gegeven, ook al is dat bij kleine absolute aantallen minder logisch. *enkele waarden voor mate van intoxicatie ontbreken.

GEBRUIKTE LITERATUUR

- Brunt T, Niesink R. Jaarrapportage DIMS 2013 (interne publicatie). Utrecht: Trimbos-instituut; 2014.
- Croes EA, Vogels N, van der Pol P. Monitor drugsincidenten factsheet 2013. Utrecht: Trimbos-instituut; 2014.
- Goossens FX, Frijns T, van Hasselt NE, van Laar MW. Het Grote Uitgaansonderzoek 2013. Utrecht: Trimbos-instituut; 2013
- Nabben T, Benschop A, Korf D. Antenne 2012. Trends in alcohol, tabak en drugs bij jonge Amsterdammers. Amsterdam: Rozenberg Publishers; 2012.
- Niesink R, Van Laar M. THC, CBD en gezondheidseffecten van wiet en hasj. Utrecht: Trimbos-instituut; 2012.
- Rigter S, Niesink R. THC-concentraties in wiet, nederwiet en hasj in Nederlandse coffeeshops (2013-2014). Utrecht: Trimbos-instituut; 2014.
- Van Laar M, Van Ooyen-Houben MMJ, Cruts AAN, Meijer RF, Croes EA, Ketelaars APM, van der Pol PM. Nationale Drug Monitor: Jaarbericht 2013/2014. Utrecht: Trimbos-instituut; 2014.
- Van Rooij AJ, Schoenmakers TM, Van de Mheen D. Nationaal Prevalentie Onderzoek Middelengebruik 2009: Kerncijfers 2009. Rotterdam: IVO; 2011.
- Wisselink DJ, Kuijpers WGT, Mol A. Kerncijfers Verslavingszorg 2013: Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem (LADIS). Houten: Stichting Informatie Voorziening Zorg (IVZ); 2014.